

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. การจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1
2. หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
 - 3.1 หลักสูตร
 - 3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.3 สื่อการเรียนการสอน
 - 3.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
 - 3.5 การวัดและประเมินผล
4. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1 เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้ประกาศแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศเป็น 175 เขต สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1 ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอหนองใหญ่ มีโรงเรียน 150 โรงเรียน มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 13 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค มีคุณภาพ พัฒนาสู่ความเป็นเลิศตาม มาตรฐานสากล ประกอบกับการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาในรูปของ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ มาตรฐาน จุดเด่นในการจัดการ โดยเฉพาะสาระภาษาต่างประเทศ รวมถึงการสนับสนุน การจัดการศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหาร จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษา สนับสนุนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรชั้นนำ และส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ความสำคัญและลักษณะเฉพาะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้โดย ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในกลุ่มที่สอง ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็น มนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษได้รับการกำหนดให้ เรียนในทุกช่วงชั้น โดยสถานศึกษาสามารถจัดเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน และ จัดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ที่มีความลึกและเข้มข้น หรือรายวิชาใหม่ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตาม ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ตั้งแต่ช่วงชั้นที่สองขึ้นไป

การเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับ ผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ การที่ผู้เรียนจะ ใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้นในการจัดการ เรียนการสอนที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสดำเนินการฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา และ กิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner-Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในการศึกษาต่อ รวมทั้ง ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหลายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้

หลักสูตรเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของประเทศ และช่วยกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศให้ทันต่อสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนความสามารถของผู้เรียนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอันเป็นการพัฒนากำลังคนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชาติ

หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับมัธยมศึกษาในยุคปัจจุบันมีแนวคิดและทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และสามารถใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ยึดแนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยคาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1)

โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษา และพัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency-Based) เป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ

1. ช่วงชั้นที่ 1 ป.1-3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
2. ช่วงชั้นที่ 2 ป.4-6 ระดับต้น (Beginning Level)
3. ช่วงชั้นที่ 3 ม.1-3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
4. ช่วงชั้นที่ 4 ม.4-6 ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

คุณภาพของผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาต่างประเทศช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) นี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วางกรอบไว้ ดังนี้

1. ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)

1.1 เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด และความคิดรวบยอด โดยใช้ภาษาสื่อสาร ทำทางในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

1.2 มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เวลาว่างและสวัสดิการ การซื้อขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการสถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 – 2,500 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

1.3 ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

1.4 อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

1.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

1.6 มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศสืบค้นข้อมูลความรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจ และตามระดับชั้น

1.7 ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลิน และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ

2. ช่วงชั้นที่ 4

2.1 เข้าใจ และใช้ภาษาต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกรักใคร่ แสดงความคิดรวบยอดในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา งาน อาชีพชุมชน และสังคมโลก ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ

2.2 มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและสวัสดิการ การซื้อขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 3,600 – 3750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

2.3 ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

2.4 อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

2.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น และสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.6 มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศสืบค้นข้อมูลความรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจ และตามระดับชั้นจากสื่อที่หลากหลาย

2.7 ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลิน และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ

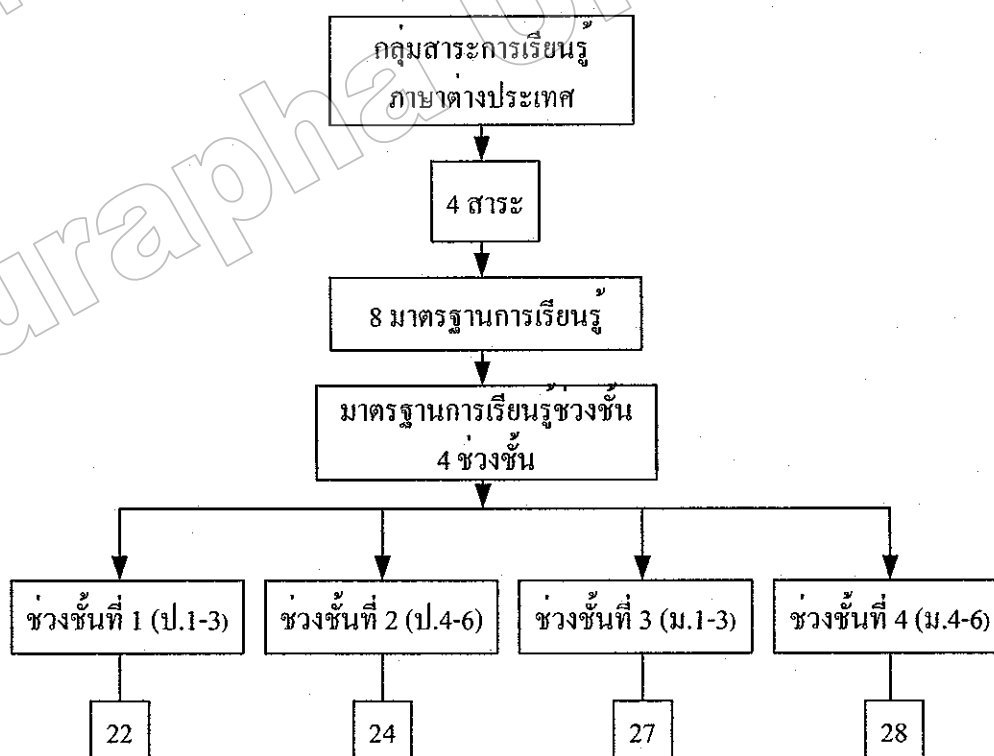
วิสัยทัศน์

1. สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์
2. ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ
3. มีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ
4. ใช้ภาษาต่างประเทศแสวงหาความรู้เพื่อศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
5. มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมหลากหลายของประชาคมโลก

เป้าหมายสูงสุดคือ ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม คำนึงตามจุดหมายของหลักสูตร

องค์ประกอบ

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะปรากฏองค์ประกอบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังแผนภูมิ



ภาพที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระ คือ กรอบเนื้อหา (Framework) หรือขอบข่ายของความรู้ (Content Area) ที่จัดเป็นหมวดหมู่ของเนื้อหาเฉพาะอย่างเป็นระบบ ซึ่งแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและควรได้รับการสอนในลักษณะบูรณาการมากกว่าจะแยกสอนทีละสาระ

สาระที่กำหนดไว้สะท้อนถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระทั้งหมดจึงควรได้นำไปสอนในทุกระดับชั้น ในลักษณะที่ถักทอผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาทุกด้าน พัฒนาสมรรถภาพทางภาษาในลักษณะที่ก้าวหน้าไปตามความต่อเนื่องของกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่ประสิทธิภาพในการเรียนภาษาในระดับสูงขึ้น แยกเป็น 4 สาระ คือ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)

ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่เพียงแค่การจดจำคำศัพท์ และรูปประโยคในภาษา นักเรียนต้องใช้ภาษาได้คล่องเข้าใจวัฒนธรรมเจ้าของภาษา และตระหนักถึงวิธีการที่จะนำภาษาและวัฒนธรรมไปใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ในสังคม

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Language and Culture)

ภาษาและวัฒนธรรม หมายถึง การรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นการทำให้นักเรียนตระหนักถึงทัศนคติของชาติอื่น ๆ รวมทั้งวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ รูปแบบพฤติกรรม และเข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมของชนชาติอื่นที่มีต่อสังคมของเรา วัฒนธรรมมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ แนวคิด การปฏิบัติ และผลผลิต ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงแนวคิดด้านวัฒนธรรม นักเรียนจะมีโอกาสได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของตน หลังจากได้ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติอื่น

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections)

นักเรียนมีประสบการณ์เดิมของตนอยู่แล้ว เนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นแหล่งความรู้ที่มีค่า การเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จะช่วยเสริมความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ให้กับนักเรียนในขณะที่กำลังฝึกฝนภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (Communities)

การที่นักเรียนสามารถนำประสบการณ์จากภายนอกโรงเรียนมาใช้ในโรงเรียนและนำความรู้ที่ได้รับในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ (Learning Standards)

มาตรฐานการเรียนรู้ หมายถึง ข้อกำหนด สิ่งที่คาดหวังว่า นักเรียนต้องรู้และสามารถทำได้ภายในเวลา 12 ปี มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ซึ่งกำหนดตามลักษณะอันพึงประสงค์ในจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้น มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นมาตรฐานกลางสำหรับสถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชนนำไปกำหนดหลักสูตร จัดหลักสูตร การสอนและการประเมินผล ให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องสม่ำเสมอ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้และประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้แต่ละสาระ และใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับตรวจสอบ ประเมิน และตัดสินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำนวนมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละสาระมีไม่เท่ากัน แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้มีความหมายที่ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจให้กระจ่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระ	ความหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)	มาตรฐาน ต 1.1 Interpretative Mode คาดหวังว่านักเรียนจะเข้าใจและตีความการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศทั้งการพูดและการเขียนในหัวข้อที่หลากหลาย มาตรฐาน ต 1.2 Interpersonal Mode คาดหวังว่านักเรียนจะสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารโดยตรงระหว่างบุคคลเพื่อการสังสรรค์ในสังคมทั้งในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น และการแสดงความรู้สึกรหรืออารมณ์ มาตรฐาน ต 1.3 Presentational Mode คาดหวังว่านักเรียนจะสามารถนำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ผ่านสื่อต่าง ๆ
สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	มาตรฐาน ต 2.1 Mature of Language and Practices คาดหวังว่านักเรียนจะเข้าใจธรรมชาติของภาษาและแสดงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการปฏิบัติทางสังคมกับแนวคิดทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มาตรฐาน ต 2.2 Concept of Culture and Products คาดหวังว่านักเรียนจะเข้าใจความคิดรวบยอดด้านวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับแนวคิดทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

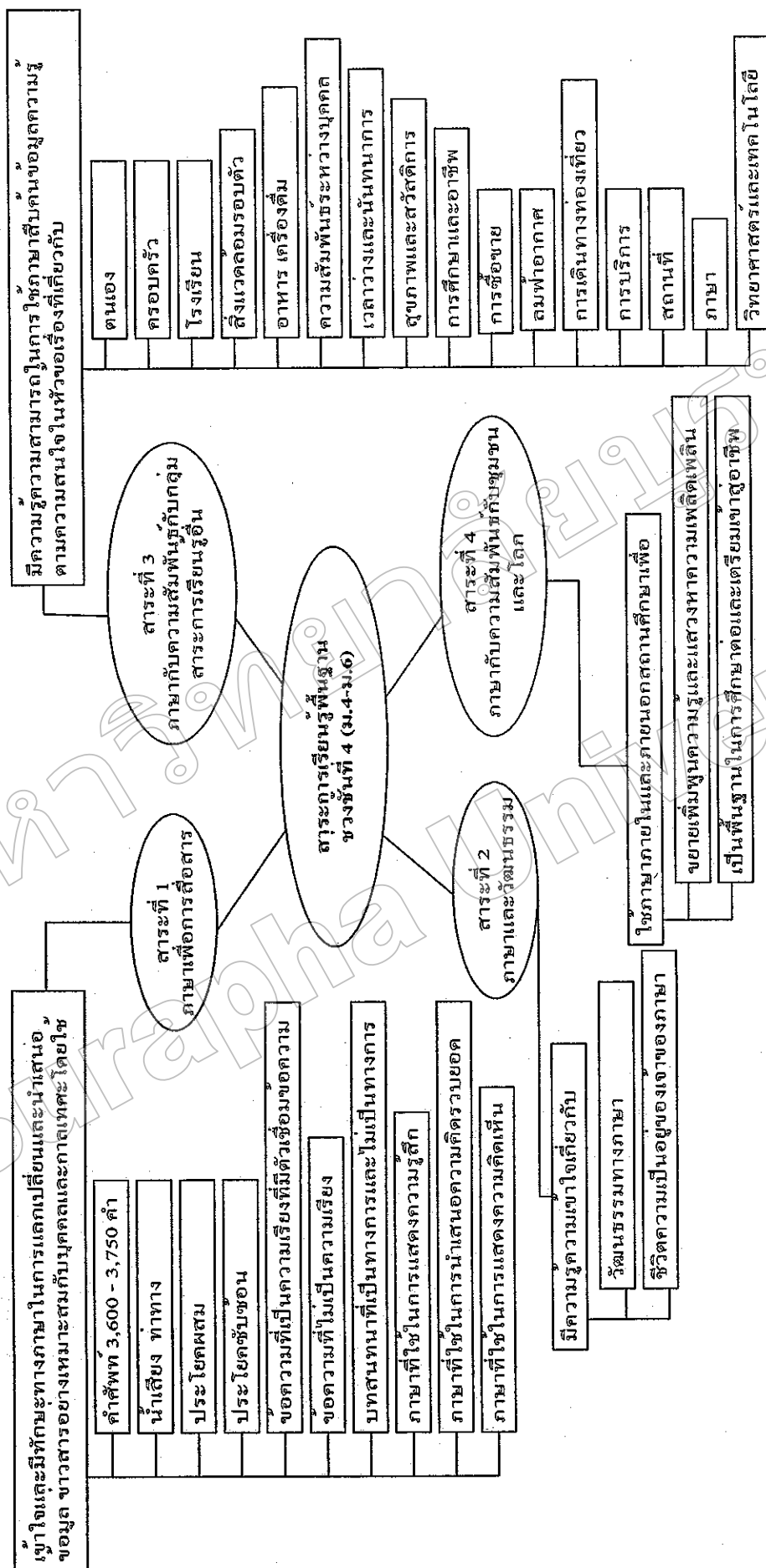
สาระ	ความหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ 3 ภาษาและความสัมพันธ์ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น (Connections)	มาตรฐาน ต 3.1 Reinforcement and Acquisition คาดหวังว่านักเรียนจะใช้ภาษาต่างประเทศเสริมและแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น เพิ่มเติม รวมทั้งรู้ข้อมูลและจดจำแง่คิดเด่นชัดที่ปรากฏโดยอาศัยทั้งภาษาและ วัฒนธรรม
สาระที่ 4 ภาษากับ ความสัมพันธ์กับชุมชน โลก (Communities)	มาตรฐาน ต 4.1 Learning and Enrichment คาดหวังว่านักเรียนจะสามารถใช้ภาษา ภายในภายนอกบริบท โรงเรียนรวมทั้งภาษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ขยายความรู้และความเพลิดเพลิน เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐาน ต 4.2 Careers คาดหวังว่านักเรียนจะสามารถสำรวจตัวเองและเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพซึ่งใช้ ภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
เมื่อเรียนจบแต่ละช่วงชั้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐาน
ช่วงชั้นมี 2 ส่วน คือ ทักษะ/ กระบวนการที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติ และเนื้อหา มาตรฐาน
การเรียนรู้ช่วงชั้นจึงเป็นสิ่งที่บอกให้รู้ว่า นักเรียนทุกคนควรรู้อะไรและสามารถทำอะไรได้บ้าง
เป็นการให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากมาตรฐานการเรียนรู้และระบอบเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนนำไป
จัดสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุระดับประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
จำนวนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในแต่ละชั้นในแต่ละช่วงชั้นจะมีจำนวนไม่เท่ากัน

คุณภาพของผู้เรียน

เป็นคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาผู้เรียน
ให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมาย โดยกำหนดเป็นกรอบองค์ความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ
คุณธรรม จริยธรรม ไว้เป็นช่วงชั้น และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว จะมีความรู้
ความสามารถขั้นต่ำตามผังโนทัศน์การเรียนรู้พื้นฐานดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3 ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้พื้นฐานชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. เข้าใจน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งคำชี้แจง คำบรรยาย คำแนะนำ สารสนเทศ และคู่มือต่าง ๆ

2. อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียง และเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน

3. เข้าใจ ตีความและ/หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่เป็นเรียง และไม่ใช่ความเรียงในรูปแบบต่างๆ ที่ซับซ้อนขึ้นผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเอง

4. เข้าใจ ตีความ วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูล ข่าวสาร บทความ สารคดี บันทึกคดีที่ซับซ้อนขึ้นจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ใช้ภาษาตามมารยาทสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอบริการแก่ผู้อื่น เจรจาต่อรอง และวางแผนในการเรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยี

3. ใช้ภาษาเพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบาย บรรยาย เปรียบเทียบ แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับเรื่องราว หรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ปัจจุบันในชุมชนและสังคม สร้างองค์ความรู้โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งวางแผนในการเรียนและอาชีพ

4. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกของตนเกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต พร้อมทั้งให้เหตุผลโดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งแสวงหาวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมกับตนเอง

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูลความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. นำเสนอข้อมูล เรื่องราว รายงานที่เกี่ยวกับประสบการณ์ รวมทั้งเหตุการณ์ หรือเรื่องทั่วไป
2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรม สินค้า หรือบริการในท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรม สินค้า หรือบริการในท้องถิ่นของตน ด้วยวิธีการที่หลากหลายได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ
4. นำเสนอบทกวี หรือบทละครสั้น โดยใช้เค้าโครงตามแนวคิดของเจ้าของภาษา หรือแต่งขึ้นเองอย่างอิสระด้วยความเพลิดเพลิน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Language and Culture)

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคล กาลเทศะและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
2. แสดงความคิดเห็นต่อวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษากับไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ
3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ การเข้าสู่สังคมและอาชีพ
4. เห็นคุณค่า และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ
5. ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียน และนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections)

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อขยายโลกทัศน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ
3. อภิปรายเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการใช้ภาษาต่างประเทศในการค้นคว้าเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (Communities)

มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อน
2. ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารในการทำงาน สมัยกรงาน และประกอบอาชีพรวมทั้งการขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในสถานการณ์จำลอง และ/หรือสถานการณ์จริง
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และเจรจาโน้มน้าวต่อรองอย่างมีเหตุผล
3. ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการด้านการเรียน การศึกษา ต่อ และ/หรือด้านอาชีพ
4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติในการสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ และการแข่งขันในสังคมโลก

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ความแตกต่างระหว่างเทคนิคการสอน วิธีสอน และแนวคิด ทฤษฎี จึงเป็นที่มาของวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของคำทั้งสามตามระดับชั้น วิธีสอนบางวิธีเป็นที่นิยมใช้กันอยู่ยาวนาน บางวิธีถูกนำมาใช้เพียงช่วงเวลาหนึ่ง แล้วก็เสื่อมความนิยมไป การที่วิธีสอนแต่ละวิธีไม่ได้รับความนิยมต่อเนื่อง มิใช่เพราะมีความล้มเหลวในการปฏิบัติจริง แต่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้จิตวิทยา ด้านภาษาศาสตร์ และด้านการศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดในยุคสมัยต่าง ๆ ของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักภาษาศาสตร์ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาหลายแนวทาง ที่ได้พัฒนาไปหลายรูปแบบตามยุคสมัย จนถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่มีลักษณะเด่นชัด คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner – Centered)

การจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ มีการนำภาษาไปใช้ได้จริงตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อความหมาย โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ จะมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาให้มาก และให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่หลากหลายในการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอน ผู้สอนจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย และระดับขั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนเป็นของตนเอง กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ กลยุทธ์ในการสื่อสาร ทักษะการจำ ทักษะการถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินตนเอง การวางแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การใช้วิธีเรียนแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ได้ เหมาะสมกับตนเองตามระดับขั้น

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎี การเรียนรู้และวิธีสอนเพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผล และมองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาในแต่ละระดับขั้น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน แนวคิดทฤษฎีและวิธีสอนต่าง ๆ ดังกล่าว ได้นำมาสรุปในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปสาระสำคัญของแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แนวทางการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและประเมินผล
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาและกระบวนการเรียนรู้	ทักษะทางภาษาและทักษะการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับการฝึกฝน	ประเมินตนเอง
เพื่อการสื่อสาร	ทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน	ภาษาในชีวิตประจำวัน การเรียนที่มี ความหมาย ทักษะสัมพันธ์	ภาษาเพื่อการสื่อสาร	ทักษะสื่อสารที่เน้นทั้งความคล่องแคล่วและความถูกต้อง
เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน	ทักษะและเนื้อหาวิชาชีพเฉพาะด้าน	วิชาการ วิชาชีพเฉพาะด้าน	ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ที่มีภาระงานเป็นหลัก	เนื้อหาและทักษะเฉพาะด้าน
แบบบูรณาการ	การเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริง และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	ความรู้และทักษะวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความรู้และทักษะจากวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม ผลการเรียนรู้
แบบร่วมมือ	ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและทักษะทางสังคม	สามารถเลือกใช้เนื้อหาใด ๆ ก็ได้	เน้นกระบวนการกลุ่มและ โครงสร้างลำดับ วิธีการ ในรูปแบบต่าง ๆ	ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ร่วมงาน
ที่เน้นเนื้อหาวิชาความรู้ ต่าง ๆ (CBI)	ภาษาเพื่อการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	การเชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ	บูรณาการทักษะทางภาษา ทั้ง 4 ด้าน	ทักษะทางภาษา และเนื้อหาวิชา
แบบองค์รวม	การบูรณาการทักษะทางภาษากับบริบท สาระการเรียนรู้อื่น และการพัฒนาองค์รวม	เนื้อหาสาระที่มีความหมายกับ ผู้เรียน	ผู้เรียนมีส่วนร่วม วางแผนและการมีปฏิสัมพันธ์	องค์รวม การมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผลการเรียนรู้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แนวทางการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและประเมินผล
จากการทำโครงการ	การเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเชื่อมโยงองค์ความรู้กับชีวิตจริง	กิจกรรมต่าง ๆ ในสถานการณ์จริงวิธีแสวงหาความรู้และการรวบรวมอย่างเป็นระบบ	การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และงานศึกษาค้นคว้าที่ร่วมกัน	การวางแผนการทำงาน ความรับผิดชอบ ผลสำเร็จของงาน
ที่เน้นภาระงาน	การลงมือปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	ใช้ภาระงานเป็นหลัก โดยมุ่งฝึกเนื้อหาหรือทักษะทางภาษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทีละท่วง	ภาษาเพื่อการสื่อสาร	ความสามารถทางภาษา ความสำเร็จของภาระงานที่ปฏิบัติ และการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
การสร้างองค์ความรู้	การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	ทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน	ใช้กลยุทธ์และกลวิธีหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถความคิดเห็น	งานที่มอบหมายให้ทำตามความแตกต่างของผู้เรียน
แบบ 4 MAT	พัฒนาการใช้สมองทั้งซีกซ้ายขวาและการบูรณาการประสบการณ์	เนื้อหาความรู้จากวิชาต่าง ๆ	เน้นการบูรณาการความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมโดยเน้นประสบการณ์ตรง	ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน
การตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)	การฝึกการจำและปฏิบัติ	ประโยคคำสั่ง คำศัพท์และไวยากรณ์	ครูเป็นต้นแบบในการออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม	การสังเกต การปฏิบัติตามคำสั่ง

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารตามระดับภาษาที่เรียนและตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แนวในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 22)

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ
2. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสดูฟังภาษาอังกฤษในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาการรับรู้และการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสวงหาความรู้จากสื่อภาษาอังกฤษที่หลากหลายและสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น จากการรับรู้เหตุการณ์ เรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น เพื่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การเข้าสู่สังคมในโลกในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง มีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอังกฤษ เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสนทนาได้ตอบให้เหมาะสมกับกาลเทศะ อีกทั้งมีเจตคติที่ดี มีความมั่นใจกล้าแสดงออก สามารถทำงานที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 18)

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 128-129) การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดผู้เรียนทุกคนสามารถจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงมุ่งฝึกทักษะปฏิบัติ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ โดยจัดให้มีการประเมินควบคู่กับการเรียนการสอนตามสภาพจริง ใช้วิธีพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน และการร่วมกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การจัดที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

วิธีสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดพื้นฐาน อรุณี วิริยะจิตร (2532, หน้า 119) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วย เสียง ศัพท์ โครงสร้าง เท่านั้น แต่ภาษา คือ ระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย ดังนั้นการสอนภาษา จึงควรสอนให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสาร หรือสื่อความหมายได้

หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอน สมิตรา อังวัฒนกุล (2537, หน้า 109-111) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษาเพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งซึ่งมีความหมายต่อผู้เรียน
2. สอนภาษาในลักษณะบูรณาการ เพราะในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องใช้หลาย ๆ ทักษะรวมกัน
3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษาและกิจกรรมนี้ควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้
4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามาก ๆ หลาย ๆ รูปแบบ
5. ผู้เรียนต้องไม่กลัวว่าจะใช้ภาษาผิด ผู้สอนไม่ควรแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น

จากแนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่าการสอนวิธีนี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา ให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา แต่ก็มีได้ละเอียดเรื่องความถูกต้องของภาษา

ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน ด้วยวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น อาจสรุป ขั้นตอนที่สำคัญได้ดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ขั้นการฝึก เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม
3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ลงใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

วิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้มีข้อดี ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนภาษา คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง
2. เป็นวิธีสอนที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิดและมีความกล้าในการใช้ภาษา ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นคู่และเป็นกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีวินัย มีความรับผิดชอบ

สำหรับข้อจำกัด มีดังนี้

1. ต้องการผู้สอนที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมการจัดกิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง
2. เป็นวิธีสอนที่เน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความรู้ความสามารถในรูปแบบของภาษา ดังนั้นการวัดและประเมินผลจะเน้นทักษะสัมพันธ และต้องวัดตลอดทั้งเทอม ผู้สอนต้องมีความรู้ มีทักษะในการวัดผลแบบต่าง ๆ จึงจัดทำให้ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537, หน้า 118-119 ; อรุณี วิริยะจิตร, 2532, หน้า 123-125)

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Cent Red) มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach) เป็นหนึ่งในวิธีสอนที่สนองนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวได้

1. ความหมาย

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

การสื่อสารเป็นการใช้ภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษาท่าทางในการส่งข้อมูล ประกอบด้วยคนอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป หากข้อมูลที่ส่งออกไป ผู้รับสารเข้าใจ และมีการตอบสนองแสดงว่าการสื่อสารมีประสิทธิภาพ (Walton & Nayne, 1995, p. 2)

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์สังคมศาสตร์ (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนมีการใช้ภาษาที่ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม (สมยศ แม่นเข้ม, 2543, หน้า 26)

การสอนเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียนจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ (สมถวิล ธนโสภณ และคณะ, 2544, หน้า 132)

สรุปได้ว่า การสอนเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรม ผู้เรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีจุดมุ่งหมาย อาจจะใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนหรือภาษาท่าทางก็ได้

2. แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร มีลักษณะ 4 ประการ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้ (สมถวิล ธนโสภณ และคณะ, 2544, หน้า 133-134)

2.1 เป้าหมายของการสอนเน้นไปที่ องค์ประกอบทั้งหมดของทักษะการสื่อสารและไม่จำกัดอยู่ภายในกรอบของเนื้อหาภาษาหรือไวยากรณ์

2.2 เทคนิคทางภาษาได้รับการออกแบบมา เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่การใช้ภาษาอย่างแท้จริงตามหน้าที่ภาษา และปฏิบัติจริง โดยมีจุดมุ่งหมายในการพูด

2.3 ความคล่องแคล่วและความถูกต้อง เป็นหลักการเสริมที่อยู่ภายใต้เทคนิคการสื่อสาร มีหลายครั้งที่ความคล่องแคล่วอาจจะมีสำคัญมากกว่าความถูกต้อง

2.4 ในการเรียนการสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในตอนท้ายสุดผู้เรียนต้องใช้ภาษาอย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ ภายในบริบทที่ไม่เคยฝึกมาก่อน

สรุปได้ว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา (Use) ตามความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ และแม้จะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) แต่ก็มิได้ละเลยเรื่องความถูกต้องของภาษา (Accuracy) แต่อย่างใด ในตอนท้ายของบทเรียนต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาอย่างสร้างสรรค์ในบริบทใหม่ ๆ

3. ขั้นตอนการสอนเพื่อการสื่อสาร

จากแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ทำให้เกิดขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกันทั่วไปในขณะนี้ขึ้น และขั้นตอนการสอนนี้ มีผลเชื่อมโยงต่อไปถึงสถานการณ์การสอนเทคนิคการสอน สื่ออุปกรณ์ และหน่วยการสอนด้วย วิธีการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน มีดังต่อไปนี้ (สมยศ แม่นเข้ม, 2543, หน้า 23; ละเอียต จุฑารัตน์, 2543, หน้า 100-101; สมถวิล ธนโสภณ และคณะ, 2544, หน้า 135-136)

3.1 ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)

ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่โดยจะมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป รวมทั้งวิธีการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และ โครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์

3.2 ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)

ขั้นการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งจะเรียนรู้ใหม่จากขั้นการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการฝึกแบบควบคุมหรือชี้นำ (Controlled Practice / Directed Activities) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก ไปสู่การฝึกแบบค่อย ๆ ปล่อยให้ทำเองมากขึ้น เป็นแบบกึ่งควบคุม (Semi-Controlled) การฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก

3.3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นับเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่ง เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเองโดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำทางเท่านั้น

สรุปได้ว่า การสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการนำเสนอ ขั้นการฝึกปฏิบัติ และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เมื่อผู้สอนปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนครบทั้ง 3 ขั้นตอนในการเรียนการสอนของบทเรียนหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนการสอน ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีหลักสูตร เพื่อเป็นแกนหลักในการกำหนดแนวทางและการดำเนินงานของผู้บริหารและครูผู้สอน และเพื่อการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายประการ ดังนี้

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2535, หน้า 71) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรและวัตถุประสงค์หลักสูตร

วิชัย คิสสระ (2535, หน้า 19) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์

สุนทร บำเรอราช (2536, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ กรอบและแนวทางที่จะนำมาใช้ในการสอน การอบรมและการฝึกงาน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

กรมวิชาการ (2538, หน้า 4 อ้างถึงใน ไพรินทร์ คูปรัก, 2547) ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน การวัดผลและประเมินผล

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2540, หน้า 25) ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่าหมายถึงดังต่อไปนี้

1. ขอบข่ายและขั้นตอนที่กำหนดให้สอนและวัดผล
2. ประมวลการสอน ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง สื่อการสอน กิจกรรมและการประเมินผล
3. โครงร่างของเนื้อหาวิชา
4. เอกสารรายละเอียดเนื้อหาวิชา
5. รายวิชาของการเรียน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542, หน้า 48) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนโดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน

ธีราร บัวศรี (2542, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามที่จุดหมายกำหนดไว้

สำลี รักสุทธี (2544, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกินการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นแม่บทในการกำหนดขอบข่ายการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติโดยสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530, หน้า 12) กล่าวว่า ให้ความสำคัญของหลักสูตร คือ หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับและในผู้เรียนทุกคน เพราะหลักสูตรจะบ่งชี้ถึงผลที่คาดหวัง จะให้เกิดกับผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ แล้วนำไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

วิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2540, หน้า 26) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ปรัชญา หรืออุดมการณ์ทางการศึกษาของชาติบรรลุผล
2. เป็นหลักหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์
3. เป็นตัวบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง

ช้าง บัวศรี (2542, หน้า 10) กล่าวว่าความสำคัญของหลักสูตร คือ ถ้าไม่มีหลักสูตร การที่จะให้การศึกษาแก่เยาวชนและประชากรของชาติย่อมกระทำไม่ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตร คือ สิ่งที่น่าเอาความมุ่งหมาย และนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ถ้าจะกล่าวว่า หลักสูตรคือหัวใจของการศึกษาก็คงไม่ผิด เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้วการศึกษาย่อมดำเนินไปไม่ได้

นิคม ขมภูหลง (2545, หน้า 52) ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแบบแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของทั้งประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริม ความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

ศูนย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 17) ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะเป็นแนวปฏิบัติให้ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร

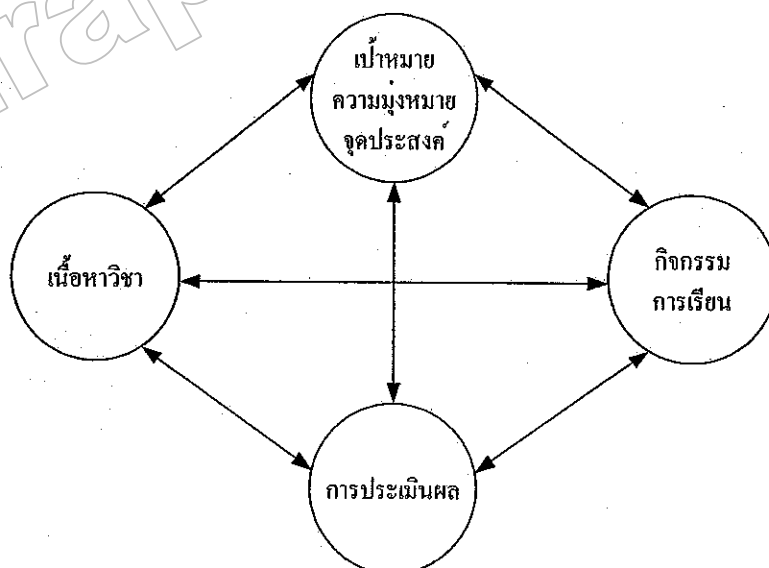
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันดับที่จะอยู่ร่วมในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

จากแนวคิดของนักการศึกษา จะเห็นได้ว่า หลักสูตรนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตร นับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ และเป็นแนวทางนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรมีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างของหลักสูตร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเรื่องหนึ่ง ผู้บริหารหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ ซึ่งสามารถพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรได้จากรูปแบบของหลักสูตร (Curriculum Design) โครงสร้างของหลักสูตรมาจากรากฐานสี่ประการใหญ่ คือ ปรัชญาหรือความเชื่อของมนุษย์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การปกครองของสังคมกลุ่มชนนั้น ๆ จิตวิทยาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ (สุนทร บำเรอราช, 2543, หน้า 21) นักการศึกษาที่สำคัญมีแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

โครงสร้างของหลักสูตรเป็นเสมือนสรีรวิทยา โดยเรียกโครงสร้างของหลักสูตรว่าสรีระของหลักสูตร (Anatomy of the Curriculum) โดยกำหนดว่าหลักสูตรมีโครงสร้างประกอบด้วยสี่ส่วน คือ 1) เป้าหมาย ความมุ่งหมาย และจุดประสงค์ 2) เนื้อหาวิชา 3) กิจกรรมการเรียน และ 4) การประเมินผล (สุนทร บำเรอราช, 2543, หน้า 24-25) โครงสร้างทั้งสี่ส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับทุกส่วน ลักษณะของโครงสร้างมีภาพดังต่อไปนี้



ภาพที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรตามแนวคิดของแซส

วิชัย วงษ์ใหญ่, (2537, หน้า 5) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

กรมวิชาการ (2538, หน้า 4-5) ระบุว่าหลักสูตรประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการ คือ

1. หลักการ เป็นทิศทางหรือแนวทางที่จะบอกหรือนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร
2. จุดหมายเป็นความต้องการของการจัดการศึกษาหรือของสังคมที่จะให้ผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. โครงสร้างเป็นส่วนที่กำหนดกลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ซึ่งมีทั้งบังคับและส่วนที่ให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะหรือทัศนคติในแต่ละรายวิชา
5. เนื้อหาของรายวิชา เป็นข้อกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
6. สื่อการเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมหรือกำหนดวิธีสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ
8. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

องค์ประกอบของหลักสูตร นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

หลักสูตรควรมีองค์ประกอบสี่อย่างคือ ทาบา (Taba, 1992, p. 10 อ้างถึงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 18)

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการสอนและการเรียนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

ชำระ บัณฑิต (2542, หน้า 8-9) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร คือ

1. เป้าหมายและนโยบายการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร
4. จุดประสงค์ของวิชา
5. เนื้อหา
6. จุดประสงค์การเรียนรู้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
8. การประเมินผล
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

สุนทร บำเรอราช (2543, หน้า 25-26) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ

ต่อไปนี้

1. เอกสารหลักสูตร
2. หนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียน
3. ระบบการประเมินผลการศึกษา
4. แนวการสอน หรือคู่มือการสอนวิชาต่าง ๆ
5. ครูหรือผู้สอน
6. กิจกรรมและการจัดประสบการณ์
7. สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

จากแนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้ว่า หลักสูตรต้องมีทั้งโครงสร้างและองค์ประกอบ เป็นส่วนสำคัญจึงทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษ

เพื่อสนองตอบการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมการศึกษา

สถานศึกษาต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของครูให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง โดยดำเนินการตามภารกิจดังต่อไปนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม คือ การสร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและยอมรับในหลักการ เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร การใช้หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และตามความจำเป็นของสถานศึกษา เตรียมจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและแผนพัฒนาคุณภาพ

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์ในรูปของวิสัยทัศน์ กำหนดแผนปฏิบัติและการติดตามผล และเป้าหมายของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการจัดโครงสร้างหลักสูตรจากสาระการเรียนรู้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้รายภาคหรือปี ตามหลักสูตรและเพิ่มเติมตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น การกำหนดสาระการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กำหนดเวลาเรียน จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการสอน

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีกระบวนการและวิธีสอนที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและใช้ลักษณะการบูรณาการ ผลิตสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนจัดทำหรือพัฒนาขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ และระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล เป็นข้อมูลที่ผู้สอนจะได้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลให้กันไปในมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนมีการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน สถานศึกษาต้องจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล ระเบียบสะสมแสดงพัฒนาการด้านต่าง ๆ และแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สรุปหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. โครงสร้างหลักสูตร
4. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล
8. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
9. อื่น ๆ

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา โดยการตรวจสอบโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย เวลาที่กำหนด สัดส่วนเวลา ระหว่างสาระการเรียนรู้พื้นฐานกับหลักสูตรท้องถิ่น และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมชน) เพื่อให้การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรบรรลุผลสูงสุด

หน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับด้านหลักสูตร

ครูผู้สอนมีหน้าที่ดำเนินงานด้านหลักสูตรตามแนวทางที่กรมวิชาการได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2538)

1. ศึกษาหลักสูตรเพื่อให้เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ จุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และคำอธิบายกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เนื้อหา สาระสำคัญ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ที่ครูจะต้องสอนในแต่ละรายวิชา

2. ศึกษาคู่มือใช้หลักสูตร ได้แก่ คู่มือของกรมวิชาการ คู่มือการสอนแนวการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สาระสำคัญที่เป็นบทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ทำโครงสร้างเพื่อนำจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์ของคำอธิบายรายวิชามาคำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อย โดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในกลุ่มประสบการณ์ เป็นการทำการกำหนดการสอนระยะยาว

4. ศึกษาตัวอย่างแนวการสอนในกลุ่มครูเพื่อเตรียมจัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเวลาให้เหมาะสมกับหัวข้อ เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้ครูนำไปปรับสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่จัดไว้ในตารางเรียน

สรุปได้ว่า หน้าที่ของครูผู้สอนด้านหลักสูตร คือ ครูผู้สอนแต่ละระดับชั้นหรือแต่ละรายวิชา ต้องมีการพัฒนาทั้งเนื้อหา และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์หลักสูตรให้เข้าใจในหลักการ วิธีการ เนื้อหาสาระ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระสำคัญ โดยนำมาจัดทำแผนการสอน กำหนดการสอนให้สอดคล้องกับอัตราเวลาเรียน และพัฒนาหลักสูตรตรงความต้องการของสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้น ความสนใจ และวัยของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนการสอนภาษา เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมาย ทฤษฎีและวิธีการเหล่านี้ได้แก่ การศึกษาถึงความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหา หน้าที่ของภาษา ความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกับจึงทำให้เกิดความหลากหลายของแนวคิดขึ้น และก่อให้เกิดวิธีสอนที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษา ครูผู้สอนจึงควรจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีสอนของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน

ในปัจจุบันมีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหลายแนวคิดด้วยกันแต่ละแนวคิดช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอน ช่วยให้ทราบถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือกรอบในการพัฒนานวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ต่อจากนี้จะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับแนวการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดทั้งสามนี้ จะช่วยครูผู้สอนในการตัดสินใจในการวางแผนการเรียนการสอน การคัดเลือกกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการเลือกสื่อการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวเป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้การสอนของตนเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งแนวการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 128-129)

1. หลักสูตรภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ
4. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
6. การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา
7. การสอนภาษาแบบองค์รวม
8. การเรียนรู้จากการทำโครงการ
9. การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน
10. การสร้างองค์ความรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ เช่น

ประยงค์ ชูรักษ์ (2531, หน้า 16) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการไป ตามเป้าหมายของหลักสูตร

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 72) ให้ความหมายว่า หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 69) กล่าวว่า การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันอยู่ 3 ประการ คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระการเสาะแสวงหาความรู้หรือกลวิธีที่ผู้สอนเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

กรมวิชาการ (2538) กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสภาพหรือกิจกรรม หรือการกระทำทุก ๆ อย่างที่ครูเป็นผู้กระทำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบของการชำนาญการในการพัฒนาการสอนของครูผู้สอน ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำและใช้สื่อการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2539, หน้า 31) สรุปว่า เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ควรจัดกิจกรรมดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ใช้ภาษาอังกฤษได้ในสถานการณ์จริง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและการประกอบอาชีพ โดยใช้แนวการสอนแบบผสมผสานและใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในและนอกชั้นเรียน ตลอดจนสื่อที่หลากหลาย อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและเพลิดเพลิน
2. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการและการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เช่น วัด ศูนย์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ แสวงหาความรู้จากแหล่งวิชาการภายนอกโรงเรียน
3. กระบวนการเรียนการสอนจะต้องสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ ทั้งในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ของสังคม
4. พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยวิธีการให้ผู้เรียนเกิดการปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันปฏิบัติงาน
5. ประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาในระดับหนึ่งและต้องพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป รวมทั้งมีความมั่นใจที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก็เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งวิชาการภายใน และนอกโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 8-10) ได้แบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ (Warm Up) มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความพร้อม สร้างความสนใจอย่างรู้อยากเรียนในบทเรียนใหม่ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญ ส่วนกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนนั้นมีหลากหลาย ครูผู้สอนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเวลาและจุดประสงค์ เมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อม สนุกสนาน สนใจอยากที่จะเรียนก็เริ่มเข้าสู่เนื้อหาหลักทันที การนำเข้าสู่บทเรียน มีดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมด้วย เพลง เกม การสนทนา บทบาท สมมุติ นิทาน ปริศนา คำทาย ฯลฯ

1.2 ทบทวนบทเรียนจากที่เรียนมาแล้ว

2. ขั้นสอน เป็นขั้นปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ซึ่งในเรื่องนี้ บลูม (Bloom, 1969) ได้เสนอแนะการสอนทักษะปฏิบัติไว้เป็น 4 ขั้น คือ

2.1 ขั้นที่ 1 ขั้นให้รูปแบบ (Presentation) เป็นการนำเสนอให้ผู้เรียนฟังให้อ่านหรือเขียน แล้วแต่กรณีตามแบบที่ครูกำหนด ผู้เรียนรับรู้ สังเกตไปพร้อมกับการฟัง อ่านหรือเขียน ในขั้นนี้ผู้เรียนควรเข้าใจความหมายของสิ่งของในคำศัพท์ที่ครูเสนอด้วย การใช้คำพูดพร้อมกับแสดงสิ่งของหรือกิริยาท่าทางให้ผู้เรียนฟัง เห็น สังเกต และรับรู้ เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องและชัดเจน

2.2 ขั้นที่ 2 ขั้นให้ทำตามแบบ (Controlled Practice) โดยครูพูด อ่านหรือเขียนแล้วให้ผู้เรียนทำตาม ถ้าเป็นเพลงก็ให้ผู้เรียนร้องตาม เมื่อผู้เรียนทำตามถูกต้องครูพูดชมเชย หากผู้เรียนทำไม่ถูกต้องครูผู้สอนอาจให้ผู้เรียนทำตาม หากยังไม่ถูกต้องก็ให้ผ่านไปก่อน ครูอาจนำมาฝึกซ้ำย้ำทวนในโอกาสต่อไป

2.3 ขั้นที่ 3 ขั้นทำตาม โดยไม่มีแบบ (Clues) จุดประสงค์ในขั้นนี้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ถ้าผู้เรียนพูดถูก ครูต้องชมเชย ถ้าผู้เรียนพูดไม่ถูกต้องให้ผู้เรียนพูดอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความแน่ใจ

2.4 ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกกิจกรรมหลากหลาย (Practice and Production) มีจุดประสงค์เพื่อนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่ว แม่นยำ และเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินเป็นขั้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนคอยดูแลให้ความช่วยเหลือ

3. ขั้นสรุป เป็นขั้นสุดท้ายของกิจกรรมการเรียนการสอน จุดประสงค์เพื่อความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ผู้เรียนได้รับมาตั้งแต่ต้น อาจออกมาในรูปของการปฏิบัติงานกลุ่ม รายงานกลุ่มเป็นต้น
ผู้บริหารและครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารงานด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารควรยึดหลักการ จัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตร ซึ่งการบริหารด้านการเรียนการสอนนั้นเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา งานจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำประมวลการสอน การจัดทำแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูสอนซ่อมเสริม การเลือกตารางเวลาเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ การจัดทำคู่มือนักเรียน และการจัดทำศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนต้องร่วมมือกันเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) เซียร์ลอร์ด (Ciraldard, 1972, p. 110) กล่าวว่า วิชาครูมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนการสอน เพราะครูคือปัจจัยต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา รุ่งทิวา จักรกร (2527, หน้า 81) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ (Helper and Advisor) ครูเป็นผู้คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำ

2. การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and Encourager) ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจร่วมกิจกรรม

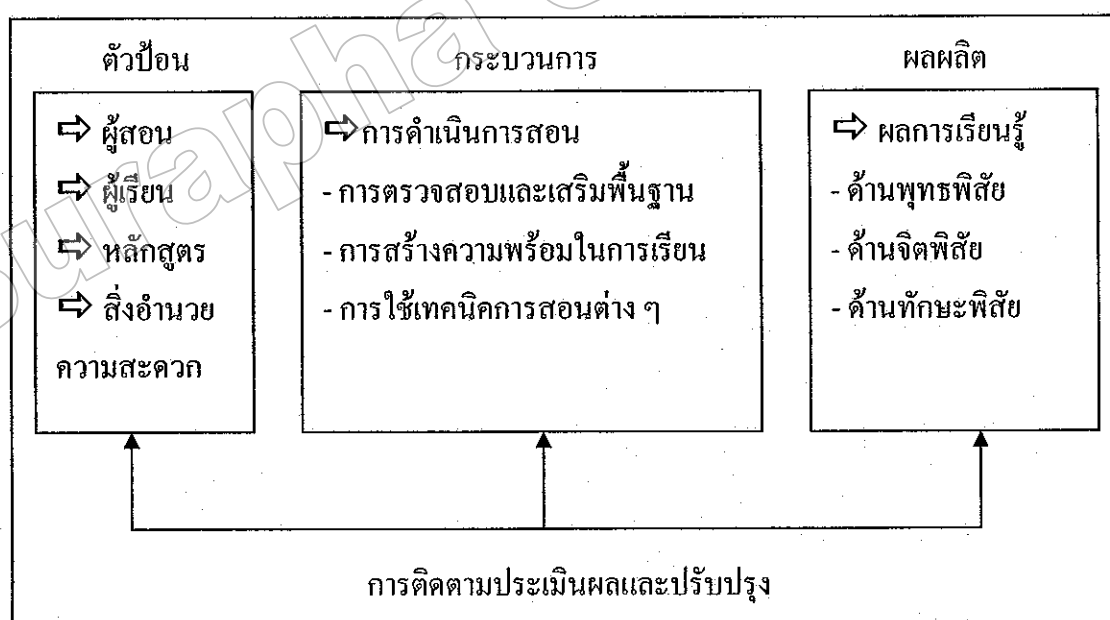
3. การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (Active Participant) เข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียน พร้อมทั้งให้ความคิด และความเห็น หรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนในขณะร่วมกิจกรรม

4. การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor)

5. การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง

สรุปได้ว่า เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมาย

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารนั้น สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้น บุญชม ศรีสะอาด (2537, หน้า 5-9) กล่าวว่า เพื่อที่จะสอนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การจัดการเรียนการสอนต้องอยู่ในรูปของระบบ ดังภาพ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับ นวรัตน์ สมนาม (2546, หน้า 11) ที่กล่าวว่า ในการทำกิจกรรมใด ๆ หากดำเนินการอย่างเป็นระบบแล้วจะทำให้งานนั้นสำเร็จเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ



ภาพที่ 5 ระบบการเรียนการสอนของบุญชม ศรีสะอาด (2537)

จากภาพที่ 5 ตัวป้อน คือ ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่นำเข้าสู่ระบบ ซึ่งประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้สอน คือ ครู ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ผู้เรียน คือ นักเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในระบบการเรียนการสอน หลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือสิ่งแวดล้อมในการเรียน คือ ห้องเรียน สถานที่เรียน ส่วนกระบวนการเรียนการสอน คือ การดำเนินการสอน เป็นการนำตัวป้อนมาดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการ ผลผลิต หมายถึง พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและการติดตามประเมินผล และปรับปรุง คือ การตรวจสอบผลผลิตว่า ได้ผลตามที่มุ่งหวังหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องใดที่ต้องแก้ไข

จากการที่หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ได้ยึดแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนการสอนจึงควรมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ตลอดจนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย ดังนั้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และนำภาษาที่คุ้นเคยนั้นไปใช้ได้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 109)

อัจฉรา สัมพันธ์ (2537, หน้า 38) ได้กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาทักษะในการเรียนภาษาทั้ง 4 ทักษะ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมถึงความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี
2. จากการนำสื่อประเภทเอกสารจริงมาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสสถานการณ์จริงในการใช้ภาษาในการสื่อสาร และทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ
3. การสอนภาษาโดยวิธีการสื่อสารนั้นทำให้งิจกรรมในชั้นเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายและส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับทิศทางใหม่ในการสอนภาษา
4. ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ และสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้จริง ถ้าได้รับการฝึกฝนตามกระบวนการเรียนการสอน

สมถวิล ธนะโสภณ (2536, หน้า 31 อ้างถึงใน กุสุมา ลำน้ำ, 2537, หน้า 46-47) ได้สรุปถึงหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรมีลักษณะดังนี้

1. นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (Learner Centered) นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมใช้ภาษา ซึ่งอาจจะจัดอยู่ในรูปของกิจกรรมคู่ (Pair Work) หรือกิจกรรมกลุ่ม (Group Work)

2. การมุ่งงานปฏิบัติ (Task Oriented) การเรียนภาษาเกิดจากการร่วมกิจกรรมที่ครูจัดให้ กิจกรรมทางภาษาจะต้องจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเป็นกิจกรรมที่มีความหมาย

3. การมีช่องว่างของข้อมูล (Information Gap) กิจกรรมหรือแบบฝึกจะมีลักษณะเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาข้อมูลที่ขาดหายไป การจัดกิจกรรมให้มีลักษณะของ Information Gap จะช่วยเป็นเครื่องกระตุ้นและเร้าให้เกิดการสื่อสาร

4. หน้าที่ทางภาษา (Language Functions) การสอนให้ความสำคัญในด้านความหมายและความสามารถในการสื่อสารอย่างคล่องแคล่ว มิใช่รูปแบบและความถูกต้อง ดังนั้นการสอนจึงเน้นที่การใช้ภาษาตามหน้าที่

5. การทดสอบภาษาที่ใช้จริง (Authentic Language Test) การทดสอบจะต้องเป็นการทดสอบการใช้ภาษาจริง ๆ มิใช่การทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาษา

นอกจากนี้ กุสุมา ลำนุ้ย (2537, หน้า 47) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า สิ่งสำคัญอันหนึ่งที่ครูสอนภาษาต่างประเทศจะต้องคำนึงถึง คือ การสอนภาษาเพื่อให้เกิดการสื่อสาร ดังนั้น บทบาทของครูในห้องเรียนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการโต้ตอบกันมากที่สุด ครูจึงควรใช้ภาษาต่างประเทศในห้องเรียนให้มากที่สุด ซึ่งสามารถเริ่มได้ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาจจะเริ่มจากคำสั่งง่าย ๆ ทำให้นักเรียนเคยชินไปจนถึงการโต้ตอบเป็นภาษาต่างประเทศบ่อย ๆ นักเรียนจะเรียนรู้และพยายามที่จะพูดภาษาต่างประเทศในห้องเรียนให้มากที่สุด

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ครูผู้สอนต้องเลือกเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็นทักษะทางภาษาและทักษะการเรียนรู้ โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 107)

1. ด้านทักษะทางภาษา

- 1.1 ให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน และมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา
- 1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและฝึกใช้ทักษะความรู้ที่จะนำไปสู่ผลที่วางไว้
- 1.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะผู้เรียนภาษา
- 1.4 กิจกรรมที่จัดให้ต้องสัมพันธ์กับความต้องการในชีวิตจริงของผู้เรียน
- 1.5 เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการทางภาษาที่ละน้อยในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป

2. ด้านทักษะการเรียนรู้

- 2.1 เชื้อให้ผู้เรียนได้ใช้กลยุทธ์ในการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพ
- 2.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีเรียนที่ตนเองพอใจ
- 2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่ช่วยให้เรียนตามหลักสูตรได้อย่างราบรื่น
- 2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางจุดมุ่งหมายในการเรียนของตนเอง

2.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักกำหนดเป้าหมายที่ต้องการและช่วงเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย

2.6 ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการประเมินตนเอง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) มุ่งเน้นกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ ในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น กิจกรรมจึงควรเป็นทั้งกิจกรรมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษา และกิจกรรมทางการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 107-108)

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role – Play)
2. การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)
3. การเรียนรู้จากโครงการ (Project – Base Learning)
4. การเรียนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Method)
5. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperation Learning)
6. การเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)
7. การเรียนแบบสร้างความรู้ (Constructionist Learning)
8. กิจกรรมการแก้ปัญหา (Problem – Solving Activities)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจึงควรหาวิธีการทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาได้เร็วขึ้น สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาตนเอง รู้จักกระบวนการเรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ แนวคิดและวิธีการสอนแต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ทั้งนี้ผู้สอนควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีหรือแนวคิดต่าง ๆ เป็นอย่างดี และมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการปฏิบัติในชั้นเรียนก่อนพิจารณาเลือกแนววิธีสอนใดมาใช้

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ต้องอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การศึกษาถึงความต่อเนื่องของเนื้อหา หน้าที่ของภาษาความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ อันประกอบด้วยทำให้ผู้เรียนฝึกการสื่อสารด้วยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยใช้แนวการสอนแบบผสมผสาน ทั้งในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งประกอบด้วยเตรียมความพร้อม การทบทวนเนื้อหาเดิม ขั้นสอนประกอบด้วยการนำเสนอให้นักเรียน ฟัง พูด อ่าน เขียน ควรให้นักเรียนเข้าใจความหมายของสิ่งที่เสนอ การให้นักเรียนทำตามแบบ การทำตามโดยไม่มีแบบ การฝึกกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว และฝึกซ้ำย้ำทวนหากนักเรียนยังไม่เข้าใจและการสรุปโดยรายงานโครงการ รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ต้องสร้างปฏิสัมพันธ์อันดี และความร่วมมือของนักเรียนระหว่างเรียนควบคู่กันไปด้วย

สื่อการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้ วิจารณ์ญาณ ในการเลือกใช้สื่อ และแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้นสื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุดของสถานศึกษา

ลักษณะของการสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้เกิดการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

- สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้
1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
 2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
 3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน

4. ศึกษาวิธีการเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำ ขึ้นเองและที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ

6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา และชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

คุณลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี กรมวิชาการ (2540, หน้า 4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. สามารถใช้ศึกษาให้ได้ความคิดรวบยอด (Concept) หรือสาระสำคัญได้
2. สะดวกในการจัดหา และสะดวกในการใช้
3. เอื้อประโยชน์ในการให้ข้อมูล พัฒนาความคิด ค่านิยม และคุณธรรมที่หลักสูตรต้องการ
4. มีประสิทธิภาพในการใช้ต่อเป้าหมายที่ต้องการ
5. เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับสภาพห้องเรียน

การผลิตและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะแยกเป็น

2 ระดับ คือ

1. ระดับชาติ (Published Materials) เป็นการผลิตสื่อการเรียนการสอนในส่วนกลางซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน (ในนามบริษัทหรือบุคคลก็ได้)
2. ระดับท้องถิ่น (In-House Materials) เป็นการผลิตสื่อการเรียนในระดับท้องถิ่น ซึ่งส่งเสริมให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในระดับเขตพื้นที่/เขตการศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้ผลิต

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถดำเนินการได้ทุกระดับชั้นใน 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาจากสื่อที่มีอยู่เดิม และการจัดทำสื่อการเรียนรู้ใหม่ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 179-180)

1. การพัฒนาจากสื่อที่มีอยู่เดิม เป็นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้จากสื่อที่ผู้สอนจัดทำไว้เดิม หรือสื่อการเรียนรู้ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นผลิตขึ้น และครูผู้สอนเห็นว่ามีคุณภาพสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาที่จัดทำไว้ ครูผู้สอนต้องศึกษาวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่ แล้วนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของรายวิชา ครูผู้สอนอาจปรับให้น่าสนใจเพิ่มขึ้น ทำท่ายผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์มากขึ้น

2. การจัดทำสื่อการเรียนรู้ใหม่ เป็นการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาใหม่ โดยพิจารณาจากความจำเป็น ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนหรือท้องถิ่น สำหรับขั้นตอนการดำเนินการจัดทำสื่อการเรียนรู้ มีดังนี้

2.1 กำหนดจุดประสงค์ของสื่อการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และคำอธิบายรายวิชา

2.2 กำหนดขอบข่ายเนื้อหาของสื่อ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเนื้อหาของสื่อควรทันสมัย สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งเวลาเรียนที่กำหนดไว้

2.3 จัดทำลำดับเนื้อหา เป็นการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากหรือซับซ้อนขึ้น หรือไล่ตัวไปไกลตัว เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นในระยะยาว

2.4 กำหนดภาระงานด้านการสื่อสารและทักษะที่จำเป็น เพื่อฝึกฝนการใช้ภาษาให้เกิดความคล่องแคล่ว และเกิดทักษะตรงตามที่คาดหวัง

2.5 ออกแบบและกำหนดวิธีนำเสนอ เป็นขั้นการกำหนดรูปแบบของสื่อในลักษณะต่างๆ รวมทั้งการนำเสนอเนื้อหาของสื่อในภาพรวม

2.6 จัดเตรียมข้อมูลและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความพร้อมในการจัดทำสื่อ

2.7 จัดทำสื่อเป็นขั้นดำเนินการจัดทำสื่อตามรูปแบบที่กำหนดไว้

2.8 ตรวจสอบ แก้ไข และทดลองใช้

2.9 ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ให้สมบูรณ์

สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความหลากหลาย เป็นสื่อประสมที่น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาได้ง่าย โดยผู้สอนต้องเลือกใช้ ปรับ ผลิตและจัดการการใช้สื่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระของเรื่องที่เรียน

สื่อการเรียนการสอนเป็นพาหนะ หรือเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตร (ธำรง บัวศรี, 2542, หน้า 286) นอกจากนี้ บัญชา อึ้งสกุล (2541, หน้า 65) ได้กล่าวถึงการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ทำให้ช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของครูผู้สอน การที่ผู้เรียนได้เห็นหรือสัมผัสจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้เร็วขึ้น และการที่ผู้เรียนได้ฟังเสียงของเจ้าของภาษาโดยตรงตามแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงจะช่วยให้ผู้เรียนเลียนสำเนียงที่แท้จริงของภาษานั้นได้ถูกต้องแม่นยำขึ้น โสตทัศนูปกรณ์จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนของครูลดหน้าไป เพราะไม่ต้องมาเสียเวลากับการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเรียนภาษาของผู้เรียนมากนัก นอกจากนี้ นวรัตน์ สมนาม (2546, หน้า 154) ได้สรุปถึงสื่อการเรียนการสอนว่ามีบทบาทสำคัญต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอนดังนี้

ความสำคัญต่อผู้เรียน

1. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สื่อช่วยให้สามารถเรียนรู้เรื่องราวที่ไกลตัวได้
3. สื่อช่วยกระตุ้น และสร้างความสนใจ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ น่าสนใจยิ่งขึ้น
4. สื่อสามารถสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้ดี ทั้งด้านความสนใจ สติปัญญาและ

วิธีการเรียนรู้

5. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
6. สื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง

ความสำคัญต่อผู้สอน

1. สื่อช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจ
2. ผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน
3. สื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวในการเตรียมจัดหา หรือผลิตสื่อ

สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท นวรัตน์ สมนาม (2546, หน้า 154-155) จำแนกสื่อการเรียนรู้ตามประเภท ลักษณะและการนำไปใช้ 5 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่ใช้ระบบการพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน คู่มือ ใบความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์ ใบงาน แผ่นพับ แผ่นภาพ แบบฝึก นิยายสาร จุลสาร
2. สื่อวัสดุอุปกรณ์เป็นสื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่น ของจริง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่
3. สื่อโสตทัศนูปกรณ์เป็นสื่อที่นำเสนอด้วยเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น แถบเสียง แถบบันทึกภาพ ซีดี-รอม วีดีทัศน์ สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต
4. สื่อกิจกรรม เป็นสื่อประเภท วิธีการที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น เกม เพลง บทบาทสมมติ การสาธิต การแสดงละคร สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ ทัศนศึกษา การทำโครงการ
5. สื่อบริบท เป็นสื่อที่ส่งเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท และหลายชนิด การเลือกสื่อไปใช้จึงต้องคำนึงถึงเกณฑ์ต่อไปนี้ (ธารง บัวศรี, 2542, หน้า 287-289)

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ต้องเหมาะสมกับวัย และพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

4. ต้องเหมาะสมในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติ
5. ต้องหาได้ง่าย

สรุปได้ว่า สื่อมีความสำคัญอย่างมากที่จะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง เน้นสื่อที่ใช้สำหรับการค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน ผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถจัดทำ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ สื่อที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ มีอยู่หลายประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อของจริง และสื่อที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน สื่อที่ควรมีคุณภาพ และหลากหลาย ทั้งสื่อของจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง มีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตลอดจนการผลิตและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาจากสื่อที่มีอยู่เดิม และการจัดทำสื่อการเรียนรู้ใหม่

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูผู้สอนคือการรู้จักสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยอาจจะจัดให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้นอกห้องเรียน ค้นหาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสามารถแนะนำผู้เรียนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางภาษาเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนได้ด้วยตนเอง แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้นั้นมีอยู่ในที่ต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน นับตั้งแต่ผู้คน สถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนและไกลออกไป

สิ่งที่สนับสนุนและเสริมสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้กว้างขวางและหลากหลาย คือการรู้จักแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้นั้น มีอยู่ในที่ต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน นับตั้งแต่ผู้คน สถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนและไกลออกไป ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 145)

1. ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง
2. ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา
3. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Learning Center) ซึ่งเป็นที่ฝึกภาษาเอนกประสงค์

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษ และสนองความต้องการของ

ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาแตกต่าง โดยเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ตามความสนใจ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร CD-ROM Internet เป็นต้น

4. รายการวิทยุ โทรทัศน์ภาคภาษาอังกฤษหรือรายการจากต่างประเทศ เช่น BBC, VOA หรือรายการจากเคเบิลทีวี หรือดาวเทียม เช่น CNN, Discovery, National Geography ฯลฯ

5. สถานที่ทำการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท่าอากาศยาน โรงแรมต่าง ๆ กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคาร ห้างร้าน บริษัท ร้านหนังสือ ศูนย์หนังสือ ฯลฯ

6. สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ชาวต่างประเทศสนใจเข้าไปเยี่ยมชมเป็นประจำ เช่น วัด พิพิธภัณฑสถาน โบราณสถาน สวนอุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์

7. สถานทูตประเทศต่าง ๆ ประจำประเทศไทย องค์การระหว่างประเทศ เช่น UNESCO, UNICEF ฯลฯ และสถาบันสอนภาษา เช่น British Council, A.U.A., ELCA ฯลฯ

8. การเดินทางไปศึกษาภาษาต่างประเทศในประเทศนั้น ๆ ในช่วงปิดภาคฤดูร้อน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนทุกคนต้องการความไว้วางใจ และความสนทนสนมที่ครูให้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน มีผู้ให้ความหมายของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สวัสดี สายประสิทธิ์ และคณะ (2531 อ้างถึงใน อังคณา โกสีย์สวัสดิ์, 2534) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในการเรียน ควรจัดบรรยากาศให้เหมือนกับบ้านสำหรับเด็ก เช่น ม่านสีสวย พื้นห้องสีสวยสิ่งเหล่านี้ทำให้ห้องเรียนมีลักษณะน่าอยู่คล้ายกับบ้านที่อบอุ่นจะช่วยให้ผู้เรียนรักโรงเรียน มีความอยากเรียน

ประจวบ จานีประศาสน์ (2532, หน้า 5 อ้างถึงใน อังคณา โกสีย์สวัสดิ์, 2534) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ล้อมรอบ ๆ ตัวเรา รวมทั้งมนุษย์สิ่งของในโรงเรียน โดยเริ่มตั้งแต่ประตูรั้วของโรงเรียน ทางเดิน ตัวอาคาร ห้องเรียน สนามกีฬา ฯลฯ ซึ่งหากปล่อยปละละเลยขาดการดูแลขาดการเอาใจใส่ ก็จะทำให้ไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้พบเห็น ถ้าหากได้รับการดูแลรักษา ก็จะเรียบร้อย สะอาด ร่มรื่น ดูสบายตาสบายใจ ส่งผลทำให้มีบรรยากาศที่น่าอยู่ยิ่งขึ้น

ฮาลพิน และครอฟ (Halpin & Croft, 1966, pp. 133-152) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่จะนำไปสู่บรรยากาศที่ดีว่า องค์ประกอบของบรรยากาศเกิดจากความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน โดยกำหนดให้มี 8 มิติ แบ่งเป็น พฤติกรรมผู้ใช้บังคับบัญชา 4 มิติ คือ มิตินิยมสามัคคี มิตินิยมอุปสรรค มิตินิยมขวัญ และมิตินิยมสัมพันธ์ กับพฤติกรรมของผู้บริหาร 4 มิติ คือ มิตินิยมเห็น มิตินิยมผลงาน มิตินิยมแบบอย่าง และมิตินิยมอุปสรรค

เบลีย์ และ เซลลีเมอเซีย (Bailey & Celee Murcia, 1979, p. 46) ได้กล่าวถึงทักษะในการสอนว่าครูผู้สอนภาษาควรมีทักษะในการจัดบรรยากาศห้องเรียน สามารถจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จัดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถและความคิดเห็นและมีทักษะในการแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเช่น

1. จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น มุมหนังสือ ห้องสมุด อุทยานการศึกษา ฯลฯ
2. จัดเครือข่ายการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน
4. พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ของผู้เรียน

5. จัดห้องปฏิบัติการให้พร้อมสำหรับบริการผู้เรียน
6. จัดอาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2532, หน้า 7) จัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศที่ไม่ดีหรือบรรยากาศแบบปิด มีสาระดังนี้

1. บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศแบบเปิด เป็นบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ร่วมใจ มีการให้เกียรติแก่กันและกัน ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจ มีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจในการทำงานไม่มีการขัดขวาง ทุกคนมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ซึ่งจัดว่าบรรยากาศประเภทนี้เป็นบรรยากาศที่พึงประสงค์
2. บรรยากาศที่ไม่ดีหรือบรรยากาศแบบปิด เป็นบรรยากาศแบบตัวใครตัวมันขาดการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ขาดความกระตือรือร้น ความร่วมมือ แต่ละคนไม่พึงพอใจในงานและสภาพการทำงาน มีการขัดขวาง ขาดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วมกัน และขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

โรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งหมายถึง การจัดปรับปรุงตกแต่งอาคารเรียนอาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งหมายถึง การจัดกิจกรรม การปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น (นิคม ทาแดง และชัยงค์ พรหมวงศ์, 2528, หน้า 269; ศรีนวล วรรณสุธี, 2536, หน้า 5)

สุพรรณ สุกลมลันต์ และ กัญหาทิพย์ สิงหะเนติ (2537, หน้า 104) มีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ศรีนวล วรรณสุธี (2536, หน้า 89-96) พบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านวิชาการเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านกายภาพเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีทั้งด้านผู้เรียน สภาพห้องเรียน ทั้งภายในและภายนอกถือว่าการสร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร สนับสนุน เสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

การวัดและประเมินผล

กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อช่วยให้ทิศทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเหมาะสมการจัดทำหลักสูตร และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ จะต้องกำหนดแนวคิดและแนวปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 และมาตรา 26 ระบบการประเมินการเรียนรู้ จะต้องมีความเที่ยงธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ. 2540 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจะต้องจัดทำอย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน และจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ระดับบุคคล สถานศึกษาและประเทศ รวมทั้งมีความเป็นสากลระดับนานาชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ พัฒนาการของผู้เรียนและคุณธรรม ผลจากการประเมินจะต้องนำไปใช้เป็นสารสนเทศสำหรับติดตาม กำกับ สนับสนุน และพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียน ระบบการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินในชั้นเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอนจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก สะท้อนให้เห็นความสามารถที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสมรรถภาพที่แท้จริงจากการลงมือปฏิบัติจริง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

ข้อมูลที่น่าสนใจต้องมาจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และช่วยเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ให้สัมพันธ์เป็นเนื้อเดียวกัน และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป ตลอดช่วงระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการทัศน์ใหม่ในการประเมิน จึงมุ่งที่จะประเมินทั้งกระบวนการ ผลการปฏิบัติหรือหรือผลงาน โดยมีจุดเน้นที่ความหมายของพฤติกรรม และการแสดงออก พฤติกรรมอย่างเดียวกันแต่อาจมีความหมายแตกต่างกันได้ การออกแบบการประเมินในชั้นเรียน จึงต้องให้ครอบคลุมทั้งการประเมินพัฒนาการ การประเมินกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ และประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน และความก้าวหน้าของผู้เรียน หรือประเมินความสามารถรายบุคคลท้าย เพื่อตรวจสอบเป้าหมายของการศึกษา ประเด็นที่ควรได้รับการประเมิน จะประกอบด้วยการเรียนรู้ที่มีมากกว่าหนึ่งอย่าง (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 243)

กรมวิชาการ (2546, หน้า 245) ได้กล่าวถึงการประเมินผลภาษาต่างประเทศตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ไว้ว่า ลักษณะภาษาที่นำมาประเมินควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้มีความ เป็นธรรมชาติ อยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การ ประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรประเมินความสามารถในการสื่อ ความหมายจริง ๆ ไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์ และควรวัดให้ครอบคลุม นั่นคือ ต้องประเมินทั้งความรู้ ซึ่งหมายความว่าถึงเนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ประเมินทั้งความสามารถและประสิทธิภาพและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของ การใช้ภาษานั้นคือ สมรรถภาพในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึง ทักษะการรู้จักปรับตนของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการสอนภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษา ฟินอคเชียโร และ ซาโก (Finocchiaro & Sako, 1983, pp. 12-14 อ้างถึงใน สุมิตรรา อังวัฒนกุล, 2540, หน้า 196) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินวิธีสอนของครูว่าวิธีสอนแบบใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และวิธีสอนแบบใดที่ต้องการปรับปรุง
2. เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
3. เพื่อจำแนกหรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเพื่อจัดชั้นเรียนหรือ แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนในกลุ่มที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน

4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องและจุดเด่นในการเรียนภาษาของแต่ละบุคคล
5. เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือด้าหลังเพื่อน
6. เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กในแต่ละระดับอายุ
7. เพื่อทดสอบผลการทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ประเภทของแบบทดสอบ

ฮิวส์ (Hughes, 1987, pp. 9-14 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุลม 2540, หน้า 199) ได้แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

แบบทดสอบชนิดนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถทางภาษาของผู้เข้ารับการทดสอบ โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้สอบได้รับการฝึกหรือเรียนภาษานั้นมากน้อยเพียงใด ดังนั้น เนื้อหาของแบบทดสอบจึงไม่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหรือจุดประสงค์ทางภาษาในรายวิชาต่าง ๆ แต่จะขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนรับการทดสอบนั้นมีความสามารถทางภาษาเพียงใด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา

แบบทดสอบชนิดนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของแบบทดสอบจะสัมพันธ์โดยตรงกับเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนได้เรียนมาแล้ว โดยมีจุดประสงค์ที่จะวัดว่าผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มที่เรียนรายวิชานั้นบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนหรือไม่

3. แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางภาษา

เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดว่าผู้เรียนมีความรู้หรือมีจุดอ่อนทางภาษาอะไรบ้าง เพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบว่าควรจะสอนอะไรต่อไปให้แก่ผู้เรียน แบบทดสอบชนิดนี้ต้องมีรายละเอียดมา จึงสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนมีจุดอ่อนตรงไหน จึงเป็นเรื่องยากในการสร้างแบบทดสอบนี้ เพราะต้องใช้ข้อสอบจำนวนมาก และใช้เวลาในการทดสอบมากกว่าปกติ จึงไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้นัก

4. แบบทดสอบเพื่อจัดระดับความสามารถทางภาษา

เป็นแบบทดสอบที่ให้ข้อมูลเพื่อจัดระดับผู้เรียนให้อยู่ใน โปรแกรมหรือชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถทางภาษา แบบทดสอบเพื่อจัดระดับความสามารถทางภาษานี้มักจะสร้างขึ้นสำหรับสถานการณ์เฉพาะขึ้นอยู่กับลักษณะและระดับการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน ส่วนใหญ่จึงเป็นแบบทดสอบที่แต่ละสถาบันการศึกษาสร้างขึ้นเอง

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน การประเมินผลแต่ละระดับ มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนและใช้ประเมินในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 3 การประเมินผลแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน

การประเมินผลย่อย (Formative Assessment)	การประเมินผลรวม (Summative Assessment)	การประเมินผลระดับชาติ (National Tests)
เป็นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ เกิดขึ้นตลอดเวลาในชั้นเรียน เป็นการประเมินตนเองของผู้เรียนที่เขาจำเป็นต้องรู้ว่าขณะนั้นเขาเป็นอย่างไร นอกเหนือจากการที่จะต้องรู้ว่าเป้าหมายที่เขาต้องการอยู่ที่ใดและจะทำให้สมบูรณ์ได้อย่างไร เป็นการประเมินที่ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเมื่อครูให้ข้อมูลป้อนกลับก็พร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงให้เหมาะสม ผลการประเมินจะนำไปสู่การปรับแผนการจัดการเรียนรู้ของครู	เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินเมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้/ ปลายภาค/ ปลายปี/ จบช่วงชั้น เพื่อตัดสินความสามารถของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับมาตรฐานระดับชาติ มักตีค่าเป็นตัวเลข ผลการประเมินจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการ	เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินการบรรลุผลตามมาตรฐานเมื่อจบช่วงชั้น เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติ ให้ข้อมูลการประเมินผลรวมกับโรงเรียน เพื่อนำไปใช้สำหรับติดตาม ควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามมาตรฐาน

การประเมินผลทางภาษา

ในการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูผู้สอนเป็นผู้ที่เสาะแสวงหาวิธีสอนและเทคนิคการสอนภายในชั้นเรียนให้เกิดความรู้แบบผสมผสานโดยคาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะทางภาษา โดยนำความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ภาษา ตลอดกระบวนการต่าง ๆ มาผนวกเข้ากับความรู้ที่เกิดขึ้นภายในตน และสามารถใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จริง ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมินควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริง ไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์ และควรวัดให้ครอบคลุม นั่นคือต้องประเมินทั้งความรู้ซึ่งหมายถึงเนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ประเมินทั้งความสามารถหรือประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ การเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมสอดคล้องกับความคิดและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของการใช้ภาษา

(กรมวิชาการ, 2544, หน้า 245) นั่นคือ สมรรถภาพในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึง ทักษะการรู้จักปรับตน ของนักเรียนในสถานการณ์การสื่อสารสามารถแยกได้เป็น 4 สมรรถภาพย่อย ดังนี้

1. สมรรถภาพทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถ ในการใช้เนื้อหาภาษา ได้แก่ การเปล่งเสียง การสร้างคำ การใช้คำศัพท์ และโครงสร้างประโยค
2. สมรรถภาพทางภาษาศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Linguistic and Socio-Cultural Competence) เป็นความสามารถในการรู้จักใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคม รู้จักปรับภาษาให้ เหมาะสมกับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคม ตามบทบาทและสถานภาพในสถานการณ์การสื่อสาร
3. สมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ (Discursive Competence) เป็นความสามารถใน การเรียบเรียงลำดับความคิด เชื่อมโยงประโยคเป็นข้อความ เชื่อมโยงข้อความเป็นความหลัก ความ รอง รายละเอียดตามบริบท ไม่ว่าจะเป็นข้อความที่สื่อสารด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร
4. สมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Competence) เป็นความสามารถ ในการใช้วิธีการทดแทนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการสื่อสารให้ต่อเนื่อง เช่น การอธิบายคำด้วยท่าทาง หรือด้วยการใช้ประโยคเทียบเคียง

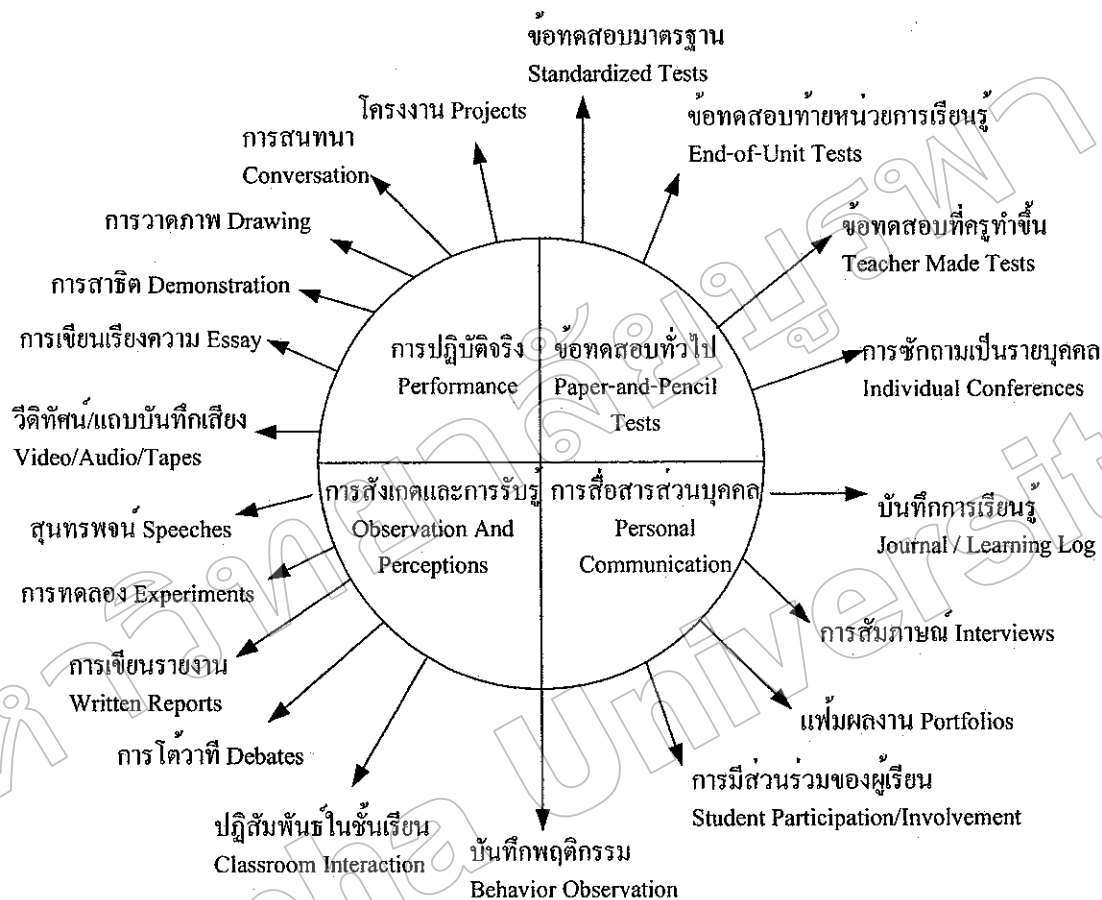
การประเมินผลทางภาษา จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรงแต่เป็นแบบวงจร โดยแต่ละ ส่วนมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่กันและกัน และควรนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ ทบทวนสิ่งที่เขาได้เรียนมา และเพื่อให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจในผลที่เกิดกับตนเอง

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ของสถานศึกษาไว้ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐาน เดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้นเรียนระดับ สถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและ สถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 149)

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ของแต่ละรายวิชา ดังนั้นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษา จึงต้องเน้นวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการจัด การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การวัดภาคปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การบันทึกพฤติกรรม แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ทั้งนี้วิธีการและเครื่องมือวัดที่เลือกใช้ต้องสอดคล้อง

กับเนื้อหาภาษาหรือทักษะที่ต้องการวัดด้วย สรุปลักษณะของการประเมินผลทางภาษาเป็นแผนภูมิที่ปรับจากของ Heartland AEA ได้ดังนี้



ภาพที่ 6 ลักษณะการประเมินผลภาษาอังกฤษระดับชั้นเรียน

แนวคิดในการประเมินผลทางภาษาขณะนี้ จะไม่นำมาใช้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบหรือจัดลำดับผู้เรียน เช่นการใช้แบบทดสอบมาตรฐาน แต่เป็นการประเมินในลักษณะที่เป็นแนวทางที่จะให้มีการเปรียบเทียบความพยายามของผู้เรียนกับรูปแบบของความดีเยี่ยมต่างๆ ที่มีความเหมาะสม และพยายามที่จะทำให้การให้ระดับผลการเรียนมีความเป็นปรนัยมากขึ้น แต่ยังคงมีความเป็นอัตนัยในการดำเนินการ โดยอาศัยเกณฑ์ (Criteria) ที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยม ปานกลาง หรือไม่อาจยอมรับได้ ผู้เรียนจะต้องศึกษาเกณฑ์ต่างๆ ในรูปแบบการประเมินเหล่านี้ ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย หรือนำไปตรวจสอบและประเมินการทำงานทั้งของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น

ผลการประเมินในระดับชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้ทราบระดับความก้าวหน้าและความสำเร็จของตน สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้และควบคุมการเรียนรู้ของตนเองทำให้ผู้สอนได้รู้ถึงความสามารถและเข้าใจความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนมองเห็นภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเรื่องสามารถช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทั่วทั้งที่และนำมาจัดกลุ่มผู้เรียนได้ รวมทั้งใช้ประเมินผลการจัดกิจกรรมของตนเอง ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน สามารถใช้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

การประเมินผลระดับสถานศึกษา

เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างน้อยปีละช่วงชั้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นของผู้เรียน

การประเมินผลนี้จะช่วยให้ข้อมูลอย่างมีค่าสำหรับผู้สอนในการพิจารณาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีประสิทธิภาพหรือมีคุณภาพเพียงใด โดยดูจากผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับน่าพอใจหรือไม่ ข้อมูลผลการเรียนรู้นี้จะป้อนย้อนกลับด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยอื่นที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการหรือไม่ ผลจากการประเมินจะช่วยให้ผู้เรียนและสถานศึกษานำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พึงประสงค์

นอกจากนี้ผลการประเมินระดับสถานศึกษาสามารถช่วยผู้เรียนในการปรับปรุงแก้ไขผลการเรียน การวางแผนการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ ผู้สอนสามารถวางแผนช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ฝ่ายแนะแนวสามารถจัดบริการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารได้ทราบถึงมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน และสามารถปรับสภาพการจัดการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนพัฒนาการของผู้เรียน

ในการประเมินผลระดับสถานศึกษา สามารถทำได้ด้วยการใช้การทดสอบแบบต่าง ๆ ร่วมกับบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน โดยลักษณะภาษาที่นำมาทดสอบและจุดประสงค์ในการประเมินควรสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้รายปี มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และองค์ความรู้ที่กำหนด ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย

การประเมินคุณภาพระดับชาติ

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้นเข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ สำหรับกลุ่มภาษาต่างประเทศจะมุ่งเป็นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งความรู้ทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารที่จำเป็นและมีความสำคัญตามระดับชั้น ผลจากการประเมินที่ได้ นอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และของประเทศในภาพรวมแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในระดับประเทศ และในระดับสถานศึกษาต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผล

ในด้านการวัดและประเมินผลนั้น สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2535, หน้า 56-58) กล่าวว่า ครูยังขาดความรู้ด้านการวัดและประเมินผล อีกทั้งยังขาดแบบทดสอบที่จะช่วยให้การวัดและประเมินผลมีความถูกต้องเที่ยงตรง และแม่นยำ เช่นเดียวกับ อัจฉรา สัมปพันธุ์ (2537, หน้า 254) ที่กล่าวว่า ผู้สอนยังขาดความรู้และความเข้าใจในการสร้างข้อสอบในการวัดความรู้และความสามารถในการออกข้อสอบประเภทการสื่อสาร

สรุปว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ระบบการวัดและประเมินที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการสอดคล้องกับการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นไปที่การวัดและประเมินผล ที่จะนำไปสู่การชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลาย ในการพัฒนาคนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง จะช่วยให้ค้นพบได้ว่า ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงใด มีการวัดจากมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น และองค์ความรู้ที่กำหนด นอกจากระบบการวัดและประเมินผลเป็นเกรด หรือตัวเลข ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงครูผู้สอนเป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเองและประเมินเพื่อน (ในกลุ่ม) ผู้ปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินด้วย

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา

ในระดับมัธยมศึกษาได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไว้หลายคน เช่น รุ่งทิพย์ พรหมศิริ (2539) ได้ศึกษาปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษและความต้องการในการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 12 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาด้านนักเรียนและด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัญหาที่พบในระดับกลาง คือ ปัญหาด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านแบบเรียน ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครู โดยปัญหาเหล่านี้สามารถแยกแยะให้เห็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. ด้านนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษต่างกัน จึงเป็นสาเหตุหนึ่ง ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีปัญหา และจัดเป็นปัญหามากอันดับ 1 ในด้านนักเรียน ปัญหารองลงมาคือ ทักษะคือนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ
2. ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านนี้ โดยเฉพาะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษา ซึ่งจัดเป็นปัญหามากอันดับ 1 ครูมีความต้องการอบรมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ในเรื่องการเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยีช่วย โดยครูต้องการอบรมใน 3 เรื่องนี้มากเป็นอันดับ 1
3. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหมดได้ ครูมีความต้องการอบรมด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก
4. ด้านแบบเรียน สิ่งที่เป็นปัญหามากอันดับ 1 ในด้านแบบเรียน คือ แบบเรียนมีเนื้อหาไม่เพียงพอ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ครูมีความต้องการแบบเรียนที่มีเนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และต้องการหนังสือแบบฝึกหัดให้นักเรียนฝึกทักษะต่าง ๆ มากขึ้น
5. ด้านวิธีการสอน วิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหามากอันดับ 1 คือ การสอนโดยใช้บทละคร แต่ครูสอนภาษาอังกฤษที่ต้องการอบรมในเรื่องนี้มีไม่มากนัก เนื่องจากเป็นเรื่องยุ่งยาก และใช้เวลานาน และนักเรียนก็มีความรู้ภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำและไม่ค่อยกล้าแสดงออก วิธีการสอนที่ครูต้องการมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ การสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร

6. การวัดผลและประเมินผล สิ่งที่เป็นปัญหาในด้านนี้ และอยู่ในระดับมากคือการใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มและการสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้วัดทักษะฟังพูด ความต้องการอบรมในด้านการวัดและประเมินผลที่ครูต้องการมากเป็นอันดับ 1 คือ การเลือกใช้แบบทดสอบให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการทดสอบ และการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการพูด

7. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ แม้ว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับปานกลาง แต่สิ่งที่ยังเป็นปัญหามากอันดับหนึ่งคือความรู้เรื่อง วัฒนธรรม ตะวันตกครูมีความต้องการอบรมในเรื่องความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและการฝึกทักษะพูด

สำหรับระยะเวลาในการอบรมในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ครูต้องการอบรมหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าหลักสูตรระยะยาว โดยระยะเวลาอบรมควรเป็น 3 อาทิตย์ หรือ 45 วัน ในช่วงปิดภาคเรียน

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสรุปได้ว่าในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนของหมวดวิชาภาษาต่างประเทศนั้น ผู้สอนต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รองลงมาคือเรื่องเทคนิคการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร การผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่สอน การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา การจัดทำแผนการสอน การจัดทำสื่อการสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์หาค่าสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้การสอน โดยการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบแทนการอธิบายเนื้อหาให้นักเรียนฟัง การสอน โดยกำหนดให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าตนเอง โดยพฤติกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมากคือ การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม รูปภาพ และการสอนนักเรียนแบบให้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือจับคู่กันเรียน

จากการประเมินความสามารถทางภาษาของครูสอนภาษาอังกฤษในด้านความรู้ความเข้าใจในการอ่าน คำศัพท์ และไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 8, 2545) พบว่าครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.27) มีความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับ 2 (Lower Intermediate) ร้อยละ 30.90 อยู่ในระดับ 1 (Elementary) ร้อยละ 14.26 อยู่ในระดับ 3 ร้อยละ 2.59 อยู่ในระดับ 4

และร้อยละ 0.48 อยู่ในระดับ 1 ไม่มีผู้ใดได้คะแนนในระดับ 5 โดยระดับความสามารถ (ระดับ 1-5) นี้เป็นระดับความสามารถพื้นฐานในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลของสภายุโรป กลุ่มครูที่มีความสามารถทางภาษาในระดับ 3 และ 4 นั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นระดับชั้นที่มีการสอนการอ่าน ซึ่งจัดเป็นทักษะหลักหรือหัวใจสำคัญก่อนที่จะนำไปสู่ทักษะด้านอื่น ๆ คือ ฟัง พูด และเขียน ครูมีโอกาสดูฝึกฝนพัฒนาตนเองในด้านการอ่านและการนำไปใช้สอนนักเรียน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการอ่านของครูได้มากยิ่งขึ้น ส่วนครูที่มีความสามารถทางภาษาในระดับ 1 นั้นเป็นครูที่มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนน้อย ทำการสอนอยู่ระดับต้น ๆ เช่น ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้โอกาสที่จะฝึกฝนตนเองในด้านการอ่านมีน้อย (ยกเว้นผู้ที่ค้นคว้าใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง) จึงทำให้ความสามารถในด้านการอ่านไม่สู้ดีนัก

ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นผลมาจากห้องเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวนมาก เช่น 40-50 คนนั้น ประไพ กลิ่นขจร (2536 อ้างถึงใน วนิดา เพ็ญถิ่นกาญจน์, วิไลพร ธนสุวรรณ, และกิตติพร ปัญญาธิคุณ, 2547, หน้า 8) ได้ทำการสำรวจปัญหาและแนวทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ในห้องเรียนขนาดใหญ่ โดยสำรวจจากครูสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 95 โรงเรียน เป็นการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในห้องเรียนขนาดใหญ่เหล่านั้น โดยใช้แบบสอบถามถามหัวหน้าหมวดและครูผู้สอน ผลสรุปได้ว่าขนาดของห้องเรียนที่เป็นปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้ด้วยนโยบายการเพิ่มจำนวนครูเท่านั้นเพื่อจำนวนนักเรียนจะลดลงเหลือเพียง 21-30 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ครูเห็นว่าเหมาะสมที่สุดอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผลมาจากขนาดห้องเรียนในปัจจุบันคือ ครูต้องทำงานหนักในด้านควบคุมห้องเรียน การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ทั่วถึง รวมไปถึงการเรียนรู้ของนักเรียนที่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ จำนวนคาบที่สอดและการที่ต้องสอนหลายวิชาในหลาย ๆ ระดับชั้นก็เป็นอุปสรรคและมีผลต่อ การจัดการเรียนการสอนของครู

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ มีหลายประการดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน

ศรีวิชัย สุวรรณกิติ (2520, หน้า 86-88)

1. ครูมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษไม่แม่นยำ
2. ครูขาดความพร้อมที่จะสอน
3. ครูขาดความรู้ทางด้านวิธีการสอนที่ถูกต้อง
4. ครูขาดความมั่นใจในตัวเอง

5. ครูไม่ได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของวิชาที่ตนสอน
6. ครูไม่มีเวลาตรวจงานของนักเรียน
7. ครูไม่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน และไม่ได้เน้นความสำคัญของภาษาอังกฤษ
8. ครูขาดจิตวิทยาในการสอน

เสาวลักษณ์ กิตติคุณศิริ (2539, หน้า 22) กล่าวว่า ครูมีปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชา ซึ่งปัญหานี้ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม หรือ การรับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง การปฏิรูปการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษของไทย ณ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 6-7 กันยายน 2546 กล่าวถึงความล้มเหลวในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่ามาจาก

1. การขาดครูสอนภาษาอังกฤษที่มีวุฒิทางภาษาอังกฤษ
2. ครูขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง
3. ครูภาษาอังกฤษมักขาดทักษะ และขาดความมั่นใจในการพูด
4. ครูมีภาระงานอื่นมาก ทำให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน

ศรีวิชัย สุวรรณกิติ (2520, หน้า 86-89) สรุปปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ดังนี้

1. นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู และภาษาอังกฤษ
2. จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมีมากเกินไป ทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง
3. นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง
4. นักเรียนขาดการสนับสนุนในการเรียนภาษาจากทางบ้าน ในกรณีที่ปัญหาด้าน

ภาษาอังกฤษ จึงรู้สึกท้อ

5. นักเรียนเกิดความรู้สึกลังเลในการเรียนสองภาษาในเวลาเดียวกัน
6. นักเรียนไม่รู้จักรับช่วยตนเอง คอยแต่การให้ของครูเพียงอย่างเดียว

ทิพวัลย์ มาแสง (2532, หน้า 4-5) ได้สรุปปัญหาของผู้เรียนในประเด็นที่ใกล้เคียงกันดังนี้

1. นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และแรงจูงใจในการเรียน
2. นักเรียนขาดการฝึกฝนตนเอง
3. นักเรียนมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษไม่ดี
4. นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู และภาษาอังกฤษ

อัจฉรา สัปพันธ์ (2537, หน้า 254) กล่าวว่าผู้เรียนยังมีปัญหาในเรื่องของระเบียบวิธีของภาษาขาดความแม่นยำในเรื่องของไวยากรณ์ หรือมีความรู้ด้านไวยากรณ์แต่ไม่สามารถประยุกต์กฎเกณฑ์ไวยากรณ์เพื่อใช้ในสถานการณ์สื่อสารจริงได้

ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2521, หน้า 78-79) กล่าวว่า ระดับการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากันของนักเรียนในแต่ละห้องเป็นปัญหา โดยเฉพาะห้องที่เรียนอ่อน ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องหาอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างรวดเร็ว

ศรีวิชัย สุวรรณกิติ (2520, หน้า 90) กล่าวว่า ปัญหาการเรียนการสอนเกิดจากลักษณะห้องเรียนไม่เอื้อต่อการสอนภาษาอังกฤษ การขาดห้องสมุด และหนังสือประกอบอื่น ๆ เพื่อช่วยในการค้นคว้าเพิ่มเติม ขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมถึงการไม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาของผู้บริหาร

แนวทางการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับโรงเรียน

1. ครูผู้สอนในฐานะที่เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนได้ผลดีจะต้องหมั่นฝึกฝนทักษะทางภาษา ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในปัจจุบันนี้ครูสามารถฝึกทักษะและหาความรู้เพิ่มเติมได้จากสื่อต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เทป โทรทัศน์ และวีดิทัศน์ เป็นต้น การได้ฝึกฝนบ่อย ๆ จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนได้
2. ครูจะต้องมีความรู้ทางการศึกษา นำหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำมาใช้ในการสอนพยายามชักนำให้นักเรียนสนใจ เห็นความสำคัญ มีทัศนคติที่ดีและรักที่จะเรียนภาษาอังกฤษให้ได้
3. เนื้อหาในหลักสูตรบางตอนที่ครูเห็นว่ายากเกินไปสำหรับนักเรียนของตนครูก็อาจจะปรับและเรียงลำดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับนักเรียนได้แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ครูควรอธิบายเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น ๆ เพราะภาษาและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาคู่ไปด้วยในเวลาเดียวกัน
4. ผู้บริหารของโรงเรียนควรจะทำให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษ สนับสนุนการเรียนการสอนและครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้วย เพื่อครูจะได้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีงบประมาณในการจัดซื้อหาอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น หรือจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม และให้ครูได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษบ้าง เพื่อจะได้นำเทคนิควิธีสอนแบบใหม่มาปรับปรุงใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

5. วิชาภาษาอังกฤษควรจะเป็นวิชาบังคับในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ไม่ใช่เป็นวิชาเลือก เพื่อว่านักเรียนทุกคนจะได้มีความรู้พื้นฐานเท่าเทียมกันก่อนที่จะมาเรียนร่วมกันกับนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลภายในโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ส่งเสริมวิชาการ งบประมาณ (อ้างถึงใน อัญชลี ปานแจ่ม, 2541, หน้า 50-51) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารควรจัดประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. การจัดห้องสมุดหรือมุมเอกสารสำหรับครูเพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งไม่เพียงแต่เอกสารทางด้านวิชาการเท่านั้น แต่ควรจัดให้มีเอกสารตำรา วารสารต่าง ๆ ที่มีคุณค่านอกเหนือจากเอกสารทางด้านการศึกษา เพื่อให้ครูเป็นผู้มีความรู้ ความคิดที่ก้าวหน้า ทันต่อเหตุการณ์ สามารถสอนได้อย่างมีวิจารณญาณ
3. ผู้บริหารควรจัดให้ครูได้มีโอกาสดูการสอนของครูคนอื่น ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนของตนเอง เป็นการแลกเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำมาปรับปรุงการสอนของตนเอง และเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีกว่า
4. การส่งเสริมความรู้ ประสบการณ์และวิทยฐานะของครู ผู้บริหารควรจัดให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม ดูงาน หรือศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และวิทยฐานะ ซึ่งจะขึ้นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของครู รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ ที่ครูจะได้รับประโยชน์และนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน ซึ่งเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครู
5. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง โดยจัดทำให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพท้องถิ่นและผู้เรียน
6. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจและสนับสนุนการศึกษาวิจัย โดยเตรียมบุคลากรในโรงเรียนให้มีพื้นฐานความรู้ด้านการศึกษาวิจัยเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน ด้วยวิธีการส่งครูเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อเชิงวิทยากรมาให้ความรู้และนำครูที่มีความรู้ทางการวิจัยในโรงเรียนมาช่วยเผยแพร่ให้เพื่อนครูได้ทราบ

7. ผู้บริหาร โรงเรียนที่ดีจำเป็นต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูทางด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ครูได้สามารถเข้าพบและให้คำปรึกษาแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่สามารถช่วยเหลือครูได้ โดยปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความโอบอ้อมอารี และยุติธรรมโดยเฉพาะครูที่มีความตั้งใจในการทำงาน และมีความขยันหมั่นเพียรอย่างสม่ำเสมอ ควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ครูผู้สอน เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ หากครูใช้ยุทธวิธีในการสอนเพื่อสนองตอบเป้าประสงค์ของหลักสูตร มีพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศที่เหมาะสมในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนก็จะทำให้การเรียนการสอนนั้นประสบความสำเร็จ (อัญชลี ปานแจ่ม, 2541, หน้า 63) โดยครูต้องสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จะเสริมบทเรียนโดยใช้เทคนิคง่าย ๆ และผู้เรียนสามารถตอบสนองได้ในด้านบวก ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ดีต่อเมื่อผู้เรียนได้ให้ความสนใจทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ทุกครั้งที่มีการทดสอบการพูด และการเขียน ครูต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ (วณิ ลิ้มปัสวัสดิ์, 2534, หน้า 4)

บัญชา อึ้งสกุล (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 59) กล่าวถึงครูภาษาอังกฤษที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ควรกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ทางด้านภาษาศาสตร์และจิตวิทยา เพื่อจะได้นำไปใช้ตอบปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเข้าใจปัญหาพื้นฐานต่าง ๆ ได้ดีขึ้น
2. ควรพยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ในการสอนภาษามาจากแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ
3. พยายามเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากความคิดใหม่ ๆ
4. ต้องรู้จักวิธีการใช้เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉาย หรืออุปกรณ์อื่น ๆ
5. ต้องหมั่นพิจารณาสารวจข้อบกพร่องในการสอนของตนอยู่เสมอ
6. ต้องพยายามทำความเข้าใจหลักการสอนของตน
7. ควรยึดทฤษฎีที่ดี ที่สามารถยึดเป็นหลักและนำไปปฏิบัติได้

นอกจากนี้ ทิพวัลย์ มาแสง (2532, หน้า 8) กล่าวว่าครูต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการดังนี้

1. มีความรู้ทางด้านภาษา เรื่องเสียง การออกเสียง การฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. มีความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
3. มีความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้อาษา

ผู้เรียน เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากระบบการเรียนการสอน พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้เรียนเป็นผลผลิตในกระบวนการเรียนการสอน พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2521, หน้า 12)

กล่าวว่าผู้เรียน คือ จุดศูนย์กลางในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีความต้องการในการเรียนที่แตกต่างกัน สเตอร์ม (Sterm, n.d. อ้างถึงใน ผ่าน บาลโพธิ์, 2537, หน้า 6) กล่าวถึงผู้เรียนในแนวทางที่สอดคล้องกันว่า การสอนเพื่อการสื่อสาร ควรเน้นที่ผู้เรียนให้มากขึ้นให้ คำนึงว่าผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน จึงควรให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความรู้และความสามารถของตน เพื่อประโยชน์ในการจัดบทเรียน และดำเนินการสอน ได้อย่างถูกต้อง ทิพวัลย์ มาแสง (2532, หน้า 10) ได้จำแนกผู้เรียนไว้ 3 ระดับ คือ ผู้เรียนภาษา ในระดับเริ่มแรก (Beginner) ผู้เรียนภาษาในระดับที่พอรู้ภาษาอังกฤษพอควร (Intermediate) และ ผู้เรียนภาษาในระดับสูง (Advance)

การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้นั้น สุรางค์ โค้วตระกูล (2541, หน้า 13) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนในประเด็นต่อไปนี้

1. ความถนัด (Aptitude) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้
 2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to Understand Instruction)
 3. ความเพียรพยายาม (Perseverance) ผู้เรียนใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งมักจะ
- เนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้
4. การมีโอกาสรู้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนให้เวลาผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนโดยคิดถึง ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน

ในระบบการเรียนการสอนปัจจุบัน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน นวรัตน์ สมนาม, 2546, หน้า 6) ระบุพฤติกรรม ของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์จินตนาการ และแสดงออกได้อย่างชัดเจน และมีเหตุผล
5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเอง และด้วยการ ร่วมมือกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง อย่างมีความสุข
8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่นรวมถึงสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตามยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ดังที่ บัญชา อึ้งสกุล (2541, หน้า 63-66) ได้กล่าวถึงสิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น มีดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจ แรงจูงใจมีความสำคัญเป็นอันดับแรก ถ้าผู้เรียนได้รับการจูงใจเป็นอย่างดีแล้วจะสามารถเรียนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งครูควรเน้นแรงจูงใจภายในของผู้เรียนมากกว่าแรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากการให้คะแนนหรือรางวัล เพราะแรงจูงใจภายในของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำภาษาได้นาน หรือนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้เรียนจะต้องได้รับการยอมรับและการเรียนที่ได้ผลสำเร็จสมประสงค์ ความต้องการที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนได้สำเร็จประกอบด้วยความต้องการแสวงหาความรู้ ความต้องการทำให้ตัวเองสูงหรือเด่นขึ้น และการสร้างความผูกพัน โดยครูอาจจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ เห็นคุณค่าและเกิดแรงจูงใจตั้งแต่ในระดับต้นด้วยวิธีสอนที่กระตุ้นความสนใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความใคร่รู้ในการเรียนภาษาต่างประเทศได้นั้นแสดงว่าครูผู้สอนภาษาต่างประเทศต้องมีจิตวิทยาในการที่จะจูงใจให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา เห็นประโยชน์และคุณค่า จึงจะเกิดผลดีในการสอน

นอกจากนี้การสร้างความพร้อมของผู้เรียนที่จะเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศนั้นครูผู้สอนควรเป็นผู้สร้างแรงจูงใจภายในด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนบทเรียนตามความถนัดของตน จะทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศยิ่งขึ้น

2. การมีโอกาสได้ฝึกภาษาโดยตรง การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสอยู่ในสถานะหรือสิ่งแวดล้อมที่ใช้ภาษาต่างประเทศตลอดเวลา ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษานั้นได้คล่องขึ้น ได้มีการกล่าวกันว่าวิธีเรียนภาษาที่ดีที่สุด คือผู้เรียนจะต้องไปอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษานั้น ๆ แต่โอกาสเช่นนั้นก็มีน้อยมากนอกจากนี้ประเทศไทยเราไม่ค่อยใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันจึงทำให้ผู้เรียนของไทยไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีเท่าที่ควร

3. การที่ผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะช่วยให้การเรียนภาษาประสบความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้สอนได้รับการอบรมในด้านวิธีสอนที่ถูกต้อง มีความรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษดี การได้รับการอบรมมาเพื่อสอนภาษาต่างประเทศในแต่ละระดับชั้น โดยเฉพาะ เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือการที่บรรจุครูที่ไม่รู้ภาษาต่างประเทศอย่างแม่นยำเข้าสอนนั้นทำให้เกิดผลเสียอย่างยิ่ง ครูที่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพียงพอ มีความรู้ความชำนาญน้อย

ไม่สามารถจะสอนเนื้อหาอย่างถูกต้องและตีความหมายของหลักการสอนภาษาไปอย่างผิด ๆ ครูบางคนก็ไม่กระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง หรือค้นคว้าหาความรู้ให้กว้างขวาง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้อยลงไปอีก

4. สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนเป็นพาหนะ หรือเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาหาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนและตาม จุดหมายของหลักสูตร (ธีรารัง บัวศรี, 2542, หน้า 286) นอกจากนี้ บัญชา อึ้งสกุล (2541, หน้า 65) ได้กล่าวถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ทำให้ช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของครูผู้สอน การที่ผู้เรียนได้เห็นหรือสัมผัสจะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจได้เร็วขึ้น และการที่ผู้เรียนได้ฟังเสียงของเจ้าของภาษาโดยตรงตามแผ่นเสียงหรือ เทปบันทึกเสียงจะช่วยให้ผู้เรียนเลียนสำเนียงที่แท้จริงของภาษานั้นได้ถูกต้องแม่นยำขึ้น วัสดุทัศนูปกรณ์จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนของครูดูน่าสนใจ เพราะไม่ต้องเสียเวลา กับการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนภาษาของผู้เรียนมากนัก

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขนาดของโรงเรียน เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะโรงเรียน เป็นองค์กรทางการศึกษา ที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน ที่กระจายอยู่ใน ชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ โรงเรียนมีขนาดต่างกัน ขึ้นอยู่กับจำนวนครู นักเรียน โดยขนาดของ โรงเรียนมีผลต่อการจัดการศึกษา มีผู้ให้ความสำคัญขนาดของโรงเรียนไว้หลายท่าน คือ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) พบว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรย่อยในปัจจัยด้านโรงเรียนมี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณรัตน์ จันทภักท (2538) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความแตกแยกของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน และผลงานของ เจิดเจลา แก้วประเคน (2538) พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีประสิทธิผลของโรงเรียนแตกต่างกัน และ คลีแลนด์ (Cleland, 1976, pp. 108-111 อ้างถึงใน เจิดเจลา แก้วประเคน, 2538, หน้า 42) ได้เสนอแนวคิดว่า จำนวนบุคลากร ที่เหมาะสมจะทำให้คุณภาพของความคิดและการปฏิบัติงานมีผลดี เพราะจะทำให้เกิดความเครียด ปานกลาง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลจำนวนมากและจะทำให้เกิดความเครียดเพิ่มขึ้น และปัจจัย ที่ส่งผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 1 อ้างถึงใน สุนทร คชสิงห์ 2548, หน้า 18) จากการศึกษาและประเมินคุณภาพ พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพ ก่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดความพร้อม ด้านปัจจัย เช่น

ครูไม่ครบชั้นทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ครบถ้วนตามหลักสูตร ขาดแคลน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อและเทคโนโลยีที่ราคาแพง เช่น คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาค้นคว้า ของ วัฒนา พวงสวัสดิ์ (2541) ซึ่งศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มี ขนาดต่างกันมีประสิทธิผลของโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ แต่เมื่อคิดถึงต้นทุนในการลงทุน ทางการศึกษา กลับมีต้นทุนสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่น อัตรากำลัง ครูต่อนักเรียนในภาพรวมประมาณ 1 ต่อ 19 แต่อัตรากำลังครู ต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็น 16-17 คน ในขณะที่ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB.) ได้วิเคราะห์ ความเหมาะสม ของอัตรากำลังครูต่อนักเรียนของประเทศไทยว่าควรจะเป็น 1 ต่อ 25 รวมทั้งการลงทุนด้านครุภัณฑ์ ที่ดินสิ่งก่อสร้างที่ต้องจ่ายให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับที่สูงจนสูง แต่ผลตอบแทนต่ำ

ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ เช่น จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากรและปริมาณของงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งขนาดของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของทรัพยากรเพื่อการบริหารงานให้ต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มี โครงสร้างซับซ้อนกว่าโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งโครงสร้างปริมาณงานที่ต่างกันนี้ จะส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพการบริหารงาน และปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานแตกต่างกันไปด้วย รวมทั้งโรงเรียนยังถูกกำหนดขึ้นเพราะความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีสภาพและปัญหาในการบริหารงานแตกต่างกันมากขึ้น ไปอีก งานวิจัยที่แสดง ให้เห็นว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ได้แก่ ผลการวิจัยของ เตือนดา อวยสวัสดิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารงานด้าน การจูงใจให้ปฏิบัติงานประจำสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมทรง ผึ้งชลจิตร (2541) ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ขนาดของโรงเรียน ต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานธุรการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารงานธุรการมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูษงค์ บุญยรัตนสุนทร (2533) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของโรงเรียนที่ ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปริมาณงานไม่เท่ากัน และงบประมาณที่ ได้รับการจัดสรรก็แตกต่างกันไป ดังนั้นไม่ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่อย่อมมี ปัญหาในระดับที่แตกต่างกันไป

ขนาดของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งปัจจัยหนึ่งต่อการบริหารงานของโรงเรียน เพราะขนาดของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดจำนวนนักเรียนและจำนวนครูในโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป และมีจำนวนครูมากตามอัตราส่วนที่กรมสามัญศึกษา กำหนดอัตราส่วนจำนวนนักเรียน/คน : ครู/คน คือ 25 : 1 (สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตรทร, ม.ป.ป., หน้า 1030) ด้วยเหตุนี้ปริมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ฉะนั้น การติดตามงานของโรงเรียนแต่ละขนาดจะต้องมีความซับซ้อนแตกต่างกันออกไป ฉะนั้นการ ติดตามงานของโรงเรียนแต่ละขนาดจะต้องมีความซับซ้อนแตกต่างกันตามปริมาณและขนาดของ โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีปริมาณงานมากและมีบุคลากรครูมาก ปัญหาการปฏิบัติงานและ การติดตามงานจะมีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านการบริหารงาน การแบ่งสายการบังคับบัญชา โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีลักษณะ โครงสร้างของงานที่สลับซับซ้อน และมีช่วงการบังคับบัญชา ที่ยาวกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก (ธร. สุนทรายุทธ, ม.ป.ป., หน้า 61-64) ดังนั้น การบริหารงานย่อมมี ขั้นตอนที่ยุ่งยากมากกว่า ปัญหาจึงน่าจะมีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงพอสรุปได้ว่าขนาดของ โรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะทำให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษามีปัญหาแตกต่างกัน เพราะขนาดของโรงเรียนมีองค์ประกอบในด้านปริมาณงานและบุคลากรที่แตกต่างกัน ทั้งในด้าน การบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้าน หลักสูตรและสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่งบประมาณ ด้านชุมชน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ในการสนับสนุนโรงเรียนแต่ละขนาด เช่น ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ บุคลากร ซึ่งการจัดการของโรงเรียนแต่ละขนาดย่อมแตกต่างกัน อันเป็นผลให้คุณภาพของโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ขนาดของ โรงเรียนที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนที่มี ขนาดแตกต่างกัน จึงนำขนาดของโรงเรียนมาเป็นตัวแปรต้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้

เขตที่ตั้งของโรงเรียน เป็นอีกตัวแปรหนึ่งเนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ครอบคลุมพื้นที่ในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งอยู่ทั้งในเขตชุมชนที่เจริญแล้ว ได้รับการสนับสนุน จากชุมชนด้วยดี แต่บางโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกล ยังไม่เจริญเท่าที่ควรไม่ค่อยได้รับการ สนับสนุนได้ดีเท่าที่ควร สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นมีอิทธิพลทำให้พฤติกรรมของคน ในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน เช่น ความกระตือรือร้นความคิดสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความท้อถอย การใช้สติปัญญาและสิ่งแวดล้อมเป็นสภาพการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการ พัฒนาของสิ่งที่มีชีวิต (กันยา สุวรรณแสง. 2536, หน้า 80-102) สภาพการเช่นนี้จะส่งผลต่อการ

บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือ การประสานงาน และงานติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผลในอันที่จะนำมาซึ่งความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเน้นของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มุ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลนั้นก็แสดงว่ามีความเจริญ และมีความพร้อมค่อนข้างสูงในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนอยู่นอกเขตเทศบาลก็หมายความว่ายังไม่ค่อยมีความเจริญมากนัก ซึ่งก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานโรงเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ความร่วมมือจากชุมชน และการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน อาจมีไม่มากนัก ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิด มีปัญหาได้ ดังผลการวิจัยของ โกมล สิริพันธ์แก้ว (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกัน และผลการวิจัยของ เตือนตา อวยสวัสดิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างกัน น่าที่จะทำให้เกิดปัญหาต่อการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกัน ไปด้วย ดังนั้นจึงได้ใช้เป็นตัวแปรของการศึกษาครั้งนี้

ขนาดของชั้นเรียน ก็มีความสำคัญเช่นกัน ถ้ามีนักเรียนในชั้นมากเกินไป จะทำให้ผู้สอนไม่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางภาษาแต่ละคนได้เพียงพอ ภาษาเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกเพื่อใช้ให้คล่อง ได้มีนักวิชาการต่างประเทศเสนอแนะไว้ว่า ถ้าจะสอนวิชาภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีควรจะมีนักเรียนห้องละประมาณ 15 คน โรงเรียนของไทยส่วนมากมีนักเรียนห้องละไม่น้อยกว่า 35 คน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่มากสำหรับการสอนภาษาต่างประเทศ จากการวิจัยค้นคว้ามีผู้ลงความเห็นว่าการเรียนจะได้ผลดีถ้ามีนักเรียนในกลุ่มน้อยคน เช่น ในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เกินกลุ่มละ 20 คน และในชั้นโตขึ้นไม่เกินกลุ่มละ 10 คน นอกจากนี้ครูจะต้องรู้จักวิธีการทำงานกลุ่มและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นผลมาจากห้องเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวนมาก เช่น 40-50 คนนั้น ประไพ กลิ่นขจร (2536 อ้างถึงใน วนิดา เพ็ญถันกาญจน์ และคณะ, 2547, หน้า 8) ได้ทำการสำรวจปัญหาและแนวทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ในห้องเรียนขนาดใหญ่ โดยสำรวจจากครูสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 95 โรงเรียน เป็นการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนขนาดใหญ่เหล่านั้น โดยใช้แบบสอบถาม

ถามหัวหน้าหมวดและครูผู้สอน ผลสรุปได้ว่าขนาดของห้องเรียนที่เป็นปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้ด้วยนโยบายการเพิ่มจำนวนครูเท่านั้น เมื่อจำนวนนักเรียนจะลดลงเหลือเพียง 21-30 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ครูเห็นว่าเหมาะสมที่สุด อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผลมาจากขนาดห้องเรียนในปัจจุบันคือ ครูต้องทำงานหนักในด้านควบคุมห้องเรียน การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ทั่วถึง รวมไปถึงการเรียนรู้ของนักเรียนที่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้จำนวนคาบที่สอนและการที่ต้องสอนหลายวิชาในหลาย ๆ ระดับชั้นก็เป็นอุปสรรค และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

บัญชา อึ้งสกุล (2541, หน้า 65) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบอีกประการหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ นั่นคือ ขนาดของห้องเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพราะถ้ามีนักเรียนในชั้นมากเกินไป จะทำให้ผู้สอนไม่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางภาษาแต่ละคนได้เพียงพอ ได้มีนักวิชาการต่างประเทศเสนอแนะไว้ว่า ถ้าจะสอนวิชาภาษาอังกฤษให้ได้ผลดี ควรมีนักเรียนห้องละประมาณ 15 คน โรงเรียนของไทยส่วนมากมีนักเรียนห้องละไม่น้อยกว่า 35 คน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่มากสำหรับการสอนภาษาต่างประเทศ จากการวิจัยค้นคว้า มีผู้ลงความเห็นว่าการเรียนจะได้ผลดี ถ้ามีนักเรียนในกลุ่มน้อยคน เช่น ในชั้นประถม และมัธยมต้น ไม่เกินกลุ่มละ 20 คน และในชั้นโตขึ้น ไม่เกินกลุ่มละ 10 คน

จากตัวเลขที่ได้เกี่ยวกับสัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ 1 ห้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเฉลี่ยแล้วจะมีนักเรียน 40-45 คนต่อ 1 ห้องเรียน ยิ่งไปกว่านั้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และวิทยาลัยอาชีวศึกษาหลายแห่งที่มีจำนวนนักเรียน 50 คนขึ้นไปต่อห้องเรียน จากจำนวน 40-50 คนนี้จะมีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นอย่างมาก จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือเป็นภาษาต่างประเทศ ลาร์เซน ฟรีแมน (Freeman, 1986) กล่าวถึงจำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียน ควรจะเป็น 15-20 คน จึงจะทำให้การฝึกภาษาได้ผลดี ครูจะรู้จักนักเรียน รู้ถึงความต้องการของนักเรียน รู้ถึงพัฒนาการและปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างทั่วถึงต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเรียนภาษาของนักเรียน ทุกคนมีโอกาสได้ฝึกอย่างเพียงพอ ผู้สอนก็สังเกตผู้เรียนได้ล่วงหน้าว่าคนใดมีปัญหาด้านใดอย่างไรจะได้อุปการแก้ไขได้ถูกต้อง ในทางตรงกันข้ามห้องเรียนที่มีนักเรียนมากเกินไป เช่น 40-50 คน โอกาสที่นักเรียนได้ฝึกจะค่อนข้างน้อยไม่ทั่วถึง ผู้สอนไม่สามารถสังเกตดูการใช้ภาษาของผู้เรียนได้ทั่วถึง

สรุปได้ว่าขนาดของชั้นเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ครูภาษาอังกฤษโดยทั่วไปมักประสบอยู่เสมอ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีจำนวนมากในแต่ละชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่อดคิดไม่ได้ว่าตนเองคงจะสอนได้ดีมากถ้ามีนักเรียนมีจำนวนน้อยลง ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนที่มีมากมายในแต่ละชั้นเรียนนั้นเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากผลการวิจัยหลายเรื่อง พบว่า ข้อสมมุติฐานดังกล่าวนี้เป็นความจริง นั่นคือ จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนไม่ว่าจะในวิชาภาษา ซึ่งเป็นวิชาทักษะหรือในวิชาอื่น ๆ ซึ่งเน้นทางด้านเนื้อหา อย่างไรก็ตามลักษณะชั้นเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนเป็นจำนวนมากเช่นนี้ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ทำให้บุคคลมีโอกาสดูได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน (สฤตพร สังวรกาญจน์, 2529) ประสบการณ์การสอนของครู หมายถึง ระยะเวลาที่ครูสอนโดยทั่วไป นิยมนับ ประสบการณ์ในการสอนของครูเป็นปีการศึกษา ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530, หน้า 4) มีความคิดเห็นว่า ประสบการณ์การสอนของครูมี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยทั่วไป อารุง จันทวานิช และคณะ (2527, หน้า 91) ทำการวิจัยเรื่องการกำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา พบว่า เฉลี่ยครูใหญ่ในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงจะมีประสบการณ์สูงกว่าครูใหญ่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ

ทัศนีย์ จระมาศ (2536, หน้า 74-83) ทำการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

เทพโกศล มูลโธสง (2532, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นฤต จำปาขาว (2531, หน้า 145) ได้วิจัยผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน คือ ประสบการณ์น้อยและประสบการณ์มาก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งในด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

เปี่ยมจันทร์ สังขะวินิจ (2536, หน้า 108) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาของพนักงานครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป พบว่า ถึงแม้ว่าพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรีจะมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน แต่ยังมีความต้องการการพัฒนางานมากใกล้เคียงกัน

ศิกานต์ เพียรชัยคุณ (2534, หน้า 49-50) ทำการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีปัญหาการสอนด้านการเตรียมการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 5 ปีขึ้นไป

สมคิด โฉมไธสง (2536, หน้า 165) ได้วิจัยเรื่องความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานของครูที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ครูผู้สอนมีความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ส่วนงานวิจัยของ สุนิภรณ์ ศิวรานนท์ (2542, หน้า ๑) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากและครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย แตกต่างกัน

สุวัฒน์ สุขมณีนันท์และกัญญาทิพย์ และสิงหนะเนติ (2537, หน้า 93) มีความคิดเห็นว่า ประสบการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า ประสบการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และประสบการณ์การสอนของครูภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

วิชาเอก เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่ง สุรางค์ ชาดิยานนท์ (2522) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจในธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาและวิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูภาษาอังกฤษที่ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมีความเข้าใจในธรรมชาติการเรียนรู้และวิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์ สูงกว่าครูภาษาอังกฤษที่ไม่ได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ อุไรวรรณ ศฤงคารนันท์ (2526) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ยังไม่ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้เนื่องจากครูภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ จากการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของครูภาษาอังกฤษ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรง ซึ่งทำให้ครูขาดทักษะความรู้ ความเข้าใจในการสอน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ ครูภาษาอังกฤษบางคนยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตร จึงทำให้ครูขาดความเข้าใจหลักและวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง นอกจากนี้ กานดา จรดล (2529) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้และความต้องการในการปรับปรุงการสอนของครูภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี ปรากฏว่า ครูที่ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมีเพียงร้อยละ 14.54 เมื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูภาษาอังกฤษด้านทักษะทั้ง 4

คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน และความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรและวิธีการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยของครูศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก กับไม่ได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก มีความรู้แตกต่างกัน 2) คะแนนเฉลี่ยของครูที่ได้รับการอบรมและครูที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอนภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า มีความรู้แตกต่างกัน และ เอกพงษ์ ตรีเนตร (2533) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนและความรู้ความเข้าใจในวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า วิชาเอกที่ศึกษาและประสบการณ์ในการสอน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ต่อพฤติกรรมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการสอนด้านการใช้ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำ วิชาเอก มาเป็น ตัวแปรสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สรุปจากการศึกษาผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะพบว่า ด้านการเตรียมการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การวัดผลและการประเมินผลครู ที่มีวุฒิการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของครูในการจัดการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังต่อไปนี้

ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ (2534) ศึกษาเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการสอนกลุ่มประสบการณ์ พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษระหว่าง 1-5 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 5 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการสอน ภาษาอังกฤษ ด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการสอน ภาษาอังกฤษ โดยส่วนรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษระหว่าง 1-5 ปี มีปัญหามากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .05 และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษระหว่าง 1-5 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการเตรียมการสอน และด้านสื่อการสอนมากกว่า

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกภาษาอังกฤษ กับครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกอื่น ๆ มีปัญหาเกี่ยวกับการสอน โดยส่วนรวม และด้านสื่อการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการเตรียมการสอน ด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษปรากฏว่า ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกอื่น ๆ มีปัญหามากกว่าครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงตา ลักคุณะประสิทธิ์ (2535, หน้า 24-34) ได้ทำการศึกษาเชิงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านลักษณะนิสัย (Personality Traits)
 - 1.1 มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
 - 1.2 มีนิสัยรักการอ่าน
 - 1.3 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
 - 1.4 มีความทะเยอทะยาน
2. ปัจจัยด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-Economic Factors)
 - 2.1 มีครูสอนภาษาที่ดี
 - 2.2 ได้รับความสนับสนุนจากบิดามารดาต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
3. กลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies)
 - 3.1 พยายามเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสื่อสารต่าง ๆ (หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์และวิดีโอ)
 - 3.2 ได้ตอบกับเพื่อนชาวต่างประเทศของจดหมาย
 - 3.3 มีกลวิธีในการเรียงคำศัพท์
 - 3.4 สร้างโอกาสให้ตนเองได้เรียนรู้จากเจ้าของภาษา
 - 3.5 กลวิธีการเรียนอื่นๆ ได้แก่ ถามเสมอเมื่อไม่เข้าใจ ใช้พจนานุกรมอังกฤษเป็นอังกฤษเสมอ

พรรณมาศ แสงนาค (2536, บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการภาษาอังกฤษนักเรียนนายร้อย ผลจากการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนนายร้อยมีความต้องการข้อมูลภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด 2) ทักษะการฟังและการอ่านเป็นทักษะที่ต้องการมากที่สุด 3) สถานการณ์ที่ใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ ใช้ในกิจกรรมส่วนตัวและสังคม 4) ความต้องการเรียนรู้หน้าที่ทางภาษาอังกฤษในแต่ละทักษะมีความเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตมีปริมาณสูงที่สุด

ชาติ ทิววงษ์ (2537, หน้า 165-190) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเกือบทุกโรงเรียนเลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเสรี มีปัญหาทางด้านขาดครูวิชาเอกหรือโทภาษาอังกฤษมาสอนภาษาอังกฤษโดยตรง ครูภาษาอังกฤษจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ เช่น ไม่เข้าใจหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการเรียนรู้เดิมแตกต่างกันทำให้ต้องใช้เวลามากในการสอนซ่อมเสริมนักเรียน

สมบุญ รุณสินธุ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ในงาน 6 งาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมทุกด้าน และในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02

ชัยวัน พรประสิทธิ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษด้านหลักสูตรอยู่ในระดับน้อยปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับน้อย
2. ความต้องการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปลายกลาง ส่วนความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก
3. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษซึ่งแตกต่างกันในด้านอายุ ด้านสาขาวิชาที่จบการศึกษา ด้านวุฒิการศึกษา ด้านประสบการณ์ในการสอน ด้านลักษณะโรงเรียนด้านขนาดของชั้นเรียน ด้านจำนวนชั่วโมงที่สอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ ด้านจำนวนชั่วโมงที่สอนภาษาอังกฤษต่อสัปดาห์ ด้านประสบการณ์การฝึกอบรม และด้านระยะเวลาที่ผ่านการอบรม มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา รวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนในระดับแตกต่างกัน แต่มีความต้องการรวม 4 ด้าน ดังกล่าวอยู่ในระดับมากพอ ๆ กัน ยกเว้นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 36 ปีที่มีความต้องการ 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ประจวบ ถาวร (2539, หน้า 133-138) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการใช้หลักสูตร วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการเตรียมการ มีการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกับครูวิชาการ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเตรียมครู การเตรียมเอกสาร การจัดหาอุปกรณ์การสอน การเตรียมการนิเทศ การเตรียมการวัดผลและประเมินผล และการ ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ และจำนวนครู ภาษาอังกฤษเกือบครึ่งหนึ่งไม่มีวุฒิทางวิชาภาษาอังกฤษขาดเอกสารประกอบหลักสูตร ห้องฝึก ปฏิบัติทางภาษา และเอกสารการวัดผลประเมินผลด้านการดำเนินงาน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอน แบบสนทนา ชี้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูจัดทำสื่อการสอน มีการสอนซ่อมเสริม การวัดผลประเมินผล การแนะแนวการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัญหาที่พบ ได้แก่ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันครูขาดความรู้ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ ครูผู้สอนมีงานมากไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม ครูขาดความรู้ในการวัดผลประเมินผล ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการสอบถามจากครู

วัฒนาพร วัฒนชัยศิลป์ (2539) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับ การนิเทศการ สอนของครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่า ด้าน หลักสูตรและเนื้อหาวิชาครูมีความต้องการรับคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชา และหนังสืออุเทศ เพื่อ ค้นคว้าเพิ่มเติม ด้านเทคนิคการสอนครูต้องการความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สัมพันธ์กัน ด้านสื่อการเรียนการสอนครูต้องการรับคำแนะนำ หรือฝึกอบรมการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลครูมีความ ต้องการรับคำแนะนำในการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

พัชรินทร์พร ชูรัตน์ (2539) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นครูสอน ภาษาอังกฤษในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 263 คน ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปีขึ้นไป โดย ส่วนรวมทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่พบว่า พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปมีพฤติกรรม การสอนภาษาอังกฤษดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ 1-10 ปี และพฤติกรรม การสอนภาษาอังกฤษ วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาอังกฤษ วิชาเอกอื่น ๆ วิชาโทอื่น ๆ ที่ เคยรับการอบรมการสอน

ภาษาอังกฤษ วิชาเอกอื่น ๆ วิชาโทอื่น ๆ ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษโดย
ส่วนรวมทุกด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ย
เป็นรายคู่พบว่า ครูที่มีพื้นความรู้วิชาเอก-โทภาษาอังกฤษมีพฤติกรรม การสอนดีกว่าครูที่มีพื้น
ความรู้วิชาเอก-โทอื่น

อาริน สะอิคิ, มณีรัตน์ โชติกถำธร และมานสา จิตะสมบัติ (2539, หน้า 14-47) ได้
ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน
ใน 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส พบว่า

ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนและวิธีการสอน มีดังนี้

1. ใช้เวลาในการเตรียมการสอนมาก
2. สอนไม่ทันตามเวลาที่กำหนด
3. ไม่สามารถสอนได้ครอบคลุมเนื้อหา
4. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการเลือกใช้กิจกรรมให้เหมาะสม
5. ขาดความรู้และความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการสอน
6. ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนได้ตลอดเวลา เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจได้ทั้งหมด
7. ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เทียบเท่าเจ้าของภาษา
8. ไม่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายในการเตรียมผู้เรียนเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ตามความต้องการของผู้เรียน

9. ขาดอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสม
10. มีเวลาไม่เพียงพอที่จะใช้หนังสือเสริมบทเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนและเนื้อหา

1. เนื้อหาไม่สอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์
2. เนื้อหาไม่กระชับ บางส่วนมีเนื้อหาน้อยและไม่ชัดเจน
3. เนื้อหาไม่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน บางบทยากเกินระดับ
4. เนื้อหามีสัดส่วนไม่เท่ากัน ทำให้ไม่สามารถสอนได้ทันตามเวลาที่กำหนด
5. เนื้อหามีความซ้ำซ้อน
6. เนื้อหาทางไวยากรณ์มีน้อย
7. กิจกรรมในบทเรียนบางบทยากเกินระดับ
8. ขาดคู่มือครูและตำราที่ใช้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม
9. มีหนังสือเสริมบทเรียนและแบบฝึกหัดไม่เพียงพอ

ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

1. ขาดอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
2. มีอุปกรณ์การสอนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ
3. ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา
4. ขาดงบประมาณสนับสนุน

ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน

1. มีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ
2. ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง
3. จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมากเกินไป
4. ไม่มีปฏิกิริยาได้ตอบในการทำกิจกรรม
5. ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
6. ไม่มีความกล้าในการแสดงออก
7. ขาดทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ
8. ยึดติดกับวิธีการเรียนแบบเน้นไวยากรณ์และการแปล
9. ขาดความสนใจในการเรียน
10. ขาดความรับผิดชอบ
11. ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาอังกฤษ
12. ขาดความเข้าใจลักษณะทางโครงสร้างของภาษาอังกฤษ
13. ขาดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ
14. ขาดความสนใจในหนังสือที่ใช้เสริมบทเรียน
15. ขาดแคลนตำราเรียน
16. ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้นอกห้องเรียนน้อยมาก

พญ. ชำนาญจิต (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก่อนเปิดภาคเรียน มีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรและคู่มือจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษและสื่อการสอนประเภทเครื่องบันทึกเสียง โดยให้ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรักษา ผู้บริหารเป็นผู้นิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเตรียมการสอนโดยศึกษาจากคู่มือครู สื่อการสอนที่ใช้มากคือรูปภาพ และของจริง จัดมุมภาษาอังกฤษส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน ครูวัดผลและประเมินผลโดยการสังเกต

ด้านการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษและจัดส่งวัสดุ และเอกสารประกอบหลักสูตรให้ทางโรงเรียน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดครูที่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาอังกฤษและจำนวนครูไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่แม้จะไม่มีประสบการณ์การสอนมาก่อนมีความมั่นใจในการสอนหลังจากผ่านการอบรมการสอนภาษาอังกฤษ

วัดภา ประสาน (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ครูที่สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษา มีปัญหาทั้ง 4 ประเด็นหลัก อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือ ปัญหาเกี่ยวกับด้านหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับด้านวิธีสอน ปัญหาเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล โดยที่ปัญหาเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนการสอนจัดว่าเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาตามลำดับคือ ปัญหาเกี่ยวกับด้านวิธีการสอน ปัญหาเกี่ยวกับด้านหลักสูตร และปัญหาเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล

สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการ ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า สภาพความต้องการเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษาอยู่ในระดับสูงมากทุกประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่มีระดับความต้องการสูงสุด คือ ความต้องการเกี่ยวกับด้านวิธีสอน รองลงมาตามลำดับคือ ด้านสื่อการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านหลักสูตร

สุนทร วิไลลักษณ์ (2540, หน้า 105) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ และการวัดผลประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สุกัต์ มุขคาร์ (2540, หน้า 159) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านองค์ประกอบอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านทะเบียนไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน ปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

สุรพล ภูธินันท์ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษากรณีโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี 6 ด้าน พบว่า

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนได้วางแผนและปฏิบัติงานวิชาการตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาอย่างชัดเจน มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญได้แก่ บางหมวดวิชาส่งแผนงาน โครงการล่าช้า จึงควรให้ผู้เกี่ยวข้องกับการงานวิชาการมีส่วนร่วมในการวางแผนทุกขั้นตอนอย่างทั่วถึง
2. ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารงานวิชาการได้กำหนดโครงสร้างและจัดการบริหารงานไว้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ จัดทำระบบสารสนเทศในงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุด ได้แก่ มีห้องเรียนไม่ครบ 26 ห้องเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้รองลงมาคือ การติดต่อประสานงาน ควรดำเนินงานของงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม และพัฒนาระบบประสานงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางด้านวิชาการให้นักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปี ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำผลงานและเข้ารับการอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละโครงการมากเกินไป ควรจัดหารับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้กำหนดนโยบายโดยเน้นการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นพิเศษ แต่ครูบางส่วนขาดความกระตือรือร้นและไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนเท่าใด ควรกระตุ้นและหาทางส่งเสริมสนับสนุนให้ตระหนักในความสำคัญอยู่เสมอ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ได้นำคอมพิวเตอร์มาพัฒนางาน ให้ความสะดวกรวดเร็วและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น แต่ครูบางส่วนส่งผลการเรียนล่าช้าฝ่ายวิชาการควรติดตามและควบคุมอย่างใกล้ชิด รวมทั้งจัดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่ครูอย่างทั่วถึง

6. ด้านการประเมินผลงานวิชาการ ได้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการของหมวดวิชา แผนกงาน ทั้งรายภาคเรียนและปีการศึกษา เพื่อประมวลผลเป็นภาพรวมของโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ การขาดหลักเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน โรงเรียนควรนำรูปแบบการประเมินของจังหวัดและเขตการศึกษา มาพัฒนาเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ต่อไป

จิรธร แหวนทอง (2544, หน้า 67-79) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูผู้สอนดีเด่น ระหว่างปีการศึกษา 2532-2541 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ครูผู้สอนดีเด่นจากการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษดีเด่นร้อยละ 93.75 เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 32-45 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี-สูงกว่า มีประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษ 5 ปีขึ้นไป และพบประเด็นที่ทำให้ครูผู้สอนดีเด่นกลุ่มนี้ประสบผลสำเร็จในการสอนก็คือ

1. ด้านการเตรียมการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะกำหนดจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละครั้งเป็นอันดับแรก แล้วจะบูรณาการเนื้อหาภาษาอังกฤษกับการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่น แล้วจึงออกแบบกิจกรรม เลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม สื่อ และเครื่องวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะไม่ยึดเนื้อหาในแบบเรียนเป็นหลัก แต่จะใช้เนื้อหาใกล้ตัวผู้เรียนนำมาบูรณาการ และจะยึดการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยผ่านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และจะไม่แยกทักษะการสอน แต่จะจัดกิจกรรมแบบทักษะสัมพันธ์ โดยใช้กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

อาจสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความให้ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษหลักที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษดังกล่าวประกอบด้วยเนื้อหาทางภาษาส่วนที่เป็นหลักภาษา และหลังทำผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนประสบปัญหาในการขาดแคลนครูวิชาเอกภาษาอังกฤษ ขาดแคลนเอกสารประกอบหลักสูตร โรงเรียนไม่ค่อยได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และนักเรียนมีพื้นฐานเดิมทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

แอ็กที (Agthe, 1980, pp. 3076-3077) ศึกษาการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ครูใหญ่และครูยอมรับว่า การปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้องทำเป็นคณะ และครู ครูใหญ่ จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงานและให้มีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

โฮลเดน (Holden, 1985, pp. 289-291) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้การสอนภาษาอังกฤษประสบความล้มเหลวว่า เกิดจากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนแต่ละห้องมีมากเกินไป โฮลเดนยังได้เสนอแนวทางทำให้การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศประสบผลสำเร็จว่า ห้องเรียนหนึ่ง ๆ ควรมีนักเรียนประมาณ 12.20 คน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ครูควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน และผู้ปกครองและครูผู้สอนต้องไม่มัวคิดถึงวิชาภาษาอังกฤษ ในการสอนแต่ละครั้งควรใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยสอนทุกวัน อาทิตย์ละ 5 วัน และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ต้องสนใจศึกษารายละเอียดในคู่มือครูให้มากที่สุดเพื่อจะได้สอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในคู่มือครู ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงนับได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการเรียนการสอน ถ้าครูทำการสอนได้อย่างมีคุณภาพจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียนด้วย

รีด (Reid, 1987, pp. 87-91 อ้างถึงใน ปราณี อมรรัตน์ศักดิ์, 2542, หน้า 20) ได้ศึกษารูปแบบหรือวิธีการในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 โดยนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการในการเรียนรู้ของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบเร่งรัด จำนวน 1,234 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่พูดภาษาอังกฤษ จำนวน 154 คน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ภาษาและพบว่า ในหมู่นักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ด้วยตนเอง มีความแตกต่างกันในวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเช่นกัน โดยมีองค์ประกอบด้านเพศ ระยะเวลาที่ศึกษาในสหรัฐ สาขาวิชาที่เรียน ระดับการศึกษา พื้นฐานทางด้านภาษา คะแนนสอบ TOEFL และอายุเป็นตัวแปรที่นำมาศึกษา รีด พบว่า ครูที่สอน ESL มักใช้วิธีการสอนและ สื่อการสอนที่พัฒนามาจากความต้องการของเจ้าของภาษา (Native Speakers) จึงทำให้เกิดปัญหา ในการเรียนการสอนโดยที่ทั้งครูและนักศึกษาไม่ได้ตระหนักว่าแท้จริงแล้วความรู้สึกที่ว่าแบบเรียนยากมากเกินไป ความคับข้องใจ และแม้กระทั่งความล้มเหลวในการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อการสอนที่นำมาใช้เพียงอย่างเดียวแต่ยังเป็นเพราะมีความชอบในวิธีการเรียนรู้และรับรู้ภาษาดังกันในกลุ่มผู้เรียน

คาร์ล (Khal, 1988, p. 6 อ้างถึงใน อังคณา โกสิยสวัสดิ์, 2534) กล่าวถึงแนวทางที่จะทำ
ให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศประสบผลสำเร็จในการสอนว่าต้องยึดแนวปฏิบัติดังนี้

1. ปรับตัวให้เข้ากับภูมิหลังและระดับสติปัญญาของผู้เรียน
2. สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. ต้องเลือกอุปกรณ์การสอนภาษาแบบใหม่ ๆ
4. ไม่บังคับให้ผู้เรียนได้ตอบอย่างรวดเร็ว ควรให้เวลาสำคัญคิดแก่ผู้เรียน
5. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนหลาย ๆ อย่าง โดยกิจกรรมที่ภาคครูควรคอยแนะนำ

และให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมนั้น ๆ โดยความสบายใจ

ดันแฮม (Dunham, 1995, p. 110-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนและสื่อการสอน
ที่ครูชอบมากที่สุด โดยศึกษาจากกลุ่มครูโรงเรียนอาชีวศึกษาในรัฐโอคลาโฮมา ผลการวิจัยพบว่า
ครูชอบใช้สไลด์ และแผ่นใสในการเรียนการสอน และได้จัดลำดับความนิยมในการใช้สื่อการสอนของ
ครู คือ สื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ แผ่นใส ภาพยนตร์ วิดีโอเทป สไลด์ วิธีการสอนแบบต่าง ๆ
สื่อการสอนที่ใช้ปานกลาง ได้แก่ คอมพิวเตอร์ และสื่อการสอนที่ใช้น้อย ได้แก่ เครื่องฉายภาพ
ทึบแสง วิทยู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า องค์ประกอบทางการเรียน
การสอน คือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศ
การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และองค์ประกอบในด้านขนาดของโรงเรียน ที่ต้องของ
โรงเรียน ขนาดของชั้นเรียน ประสิทธิภาพในการสอน และวิชาเอก ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง
ต่อปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา อันจะส่งผลให้การเรียนการสอน
มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดหมายของการศึกษา ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนา
ของผู้เรียนในอนาคต